

Di Ramasetter Róbert
Disztér 2. I. e.
BUDAPEST
18. Telek
Elavonta 100, negyedévre 200, kor-
sra 600, egészévre 1200 lej. Kül-
öldö: Elavonta 2, negyedévre 6,
élebre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
deések díjazás szorint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági zsi-
óság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeknek utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Csitörtök, 1936. október 15.
5697. EV. TISRI 29.
XIX. EVF. 235. SZAM

A Porunca Vremii elkeseredése

Ilie Radulescu dr., a Porunca Vremii fő-szerkesztő tulajdonosa, akit a németi pa-rasztpárti rezsim alatt kiakolbítottak a bu-
resti alpolgármesterségből aprób tej- és
kaucukszállítási panamákért és aki bujában
honmentő nacionalistának és antiszemitának
csapott fel — el van keseredve.

Tegyük mingyárt hozzá, hogy teljes joggal.
Annyira, hogy panaszával egyenesen Adolf
Hitlerhez fordult, a világ antiszemitáinak leg-
főbb mentorához. Még pedig a Porunca Vre-
mii hasábjain, nyílt levél formájában és an-
nak határozott reményében, hogy ez a levél a
Führer tudomására fog jutni.

Felülleges magyarázatok helyett adjuk ta-
láló mingyárt át a szót Ilie Radulescunak:

„Ha valaha is fel fogják venni a német
„korruptió” szerepét Romániában, mindenkör
kész leszök bizonyítani, hogy amíg lapunk
egy részről a berlini olimpiászra kirándulást
szervezett és közel kétmillió lej jutottott ez-
által Németországnak, mind a mai napig egy
vasat sem kaptunk abból a kétszáz ezer lej-
ből, mely nekünk az olimpiász propagálása
érdekében leadott hirdetésekért járt, sőt
még csak egy köszönő szót sem a német kö-
vétség nyugati diplomatáitól. Igen, kétszáz-
ezer lej, amit én a tényleges reklamározásért
kifizettem a nyomdának, ahol a Porunca Vre-
mii készül. És ha csak ez volna. Csaknem
minden nap egész egyszerűn arunkba vág-
ják a németek: „ti buták!” Csakugyan nap-
nap után látjuk, hogy a Sarindar uccal „kö-
sér” sajtóban a Hitler szidatkozó cikkek
mellett a Bayer és más német cégek hir-
deéseinek reklámjait látjuk. E cégeknek ugy
létszik szandisztikus életvezetést okoz, hogy isten-
háromzó zsidó konzervatív napilapokat szub-
vencionáljanak a Führer ellen!”

Egyelőre elégedjünk meg ennyivel. Egy-
szóval itt van a kutya eltemetve.

A főszerkesztő haragszik, mert a német
kövétség állítólag adós maradt neki kétszáz-
ezer lejfel és amellett a Bayer aspirint is
máshol hirdetik, néha az ő lapjában.

A helyzet csakugyan komoly, sőt tragikus.
Nyilvánvalóan fenyeget a veszedelem, hogy
a Porunca Vremii feladja antiszemizmását

s a németbarát politikát, ha a kétszáz ezer lej
azonnal ki nem fizetik és anyagi gondjainak
fejlesztését a Bayer aspirin hirdetésével nem
esillapítják.

Ez pedig súlyos következményekkel járhat-
na, de nemcsak a romániai antiszemizmásra,
hanem a német nemzeti szocialista rendszer-
re is.

Pigyeljünk csak:

„Jogunk van megkérdézni: annak a Német-
országnak, amely állítólag igényt tart Romá-
nia barátságára, mindégy, hogy mi történik
Romániában? Mindégy, hogy jobboldali rez-
sim, vagy kommunista baloldali rendszer
van kormányon? Csípőre teszi a kezét és ki-
néveli a mi naivitásunkat, amikor mi igyek-
szünk egy a zsidó lélektől érintetlen egész-
ség közszellemet megteremteni, amely egy
objektív külpolitika elfeltétele? Kigunyolja
egy egész országnak az erőfeszítéseit, hogy a
mai Románia a románok Romániája legyen,
ugy, ahogyan a német birodalom a németek
Németországnak megteremtésén dolgoznak.

IGEN, VAGY NEM? És ha Németországnak
legalább is egy elméleti azonosság vonalán
létszik az, hogy itt egy antiszemita Románia
legyen a hitlerista Németország mintája szor-
int, hát kérem tett valamit ennek érdekében,
legalább is a látszat kedvéért?”

Aligha tett valamit.

Mert lehet, hogy soha az atmoszférát az
antiszemita propaganda nem mérgezte volna
meg annyira a hitlerista rezsim példaadása,
propagandája és a jobboldali lapok és szer-
vezetek erőteljes támogatása nélkül.

Ezzel szemben Ilie nem kapta meg a két-
száz ezer lejt és a Bayer aspirint nem hir-
dezik a Porunca Vremii-ben, ami anulálja a
német propaganda összes másirányú erőfeszíté-
seit. De menjünk tovább.

„Késérü család! Fájdalommal, kínos relli
állapothban kell megvallanom, hogy a Harma-
dik Birodalom csak kibővítette a mi nemzeti
megszegítésünk körét. Még két évvel ez-
előtt felhívtam a berlini felelős vezetők fi-
gyelmét és tavaly niürnbergi utam alkalmával
ismételtén rámutattam arra a csufiságra,
amely a Németországgal való gazdasági kap-
csolatainkat uralja. Nevekkél és adatokkal
mutattam ki, hogy a német cégeket Romá-

Az uralkodó megújította bizalmát a Tatarescu-kormányral szemben

Negyvenharmadik születésnapját ünnepli a király

Bucuresti, október 14. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi lapok szerint kormány-
körökben nagy örömet keltett az uralko-
dónak a hadgyakorlatok után tartott be-
széde, minthogy abban a kormány és Ta-
tarescu miniszterelnök iránti bizalmának
ujabb megerősítését látják. Tatarescu ki-
jelentette, hogy az uralkodó szavai utmu-
tatást képeznek a kormány számára a had-
felszervezési akció folytatását illetően. Az
utóbbi hetekben kötött fegyverszállítási
szerződéseken kívül a kormány ujabb ter-
vezeten dolgozik, amely hivatva lesz a
nemzetvédelem szükségleteit kielégíteni.

Az egyes minisztériumok egyébként a
parlament elé terjesztendő törvényterve-
teken dolgoznak. Hir szerint a következő
törvényjavaslatokat fogja a kormány az
ülleszték megnyitása után a törvényhozó
testületek elé terjeszteni.

1. A miniszteri felelősség megállapításá-
ról, 2. a sajtó megszervezéséről, 3. a föld-
művelés átszervezéséről, 4. a hitellet (al-
párállítási)ról, 5. az ipari oktatás újrasz-
ervezéséről szóló törvényjavaslatok. Ezenfel-
lül be akarja nyújtani a kormány a pol-
gári törvénykönyv egyes részeit.

A pénzügyminisztérium már az új költ-
ségterési tervezeten és az ezzel kapcsola-
tos pénzügyi javaslatokon dolgozik. A kor-
mány szeretné a felirati vitát minél rövi-
debbre szabni, ezzel szemben az ellenzéki
pártok komoly előkészületeket tesznek a
felirati vitával kapcsolatban és különös-
képpen a kormány átszervezésének körü-
lményeit és Titulescunak a kormányból va-
ló kimaradását kívánják széleskörű vita
tárgyává tenni.

Az uralkodó pénteken ünnepli negyven-
harmadik születésnapját. Ebből az alka-
lomból a kormány tagjai, Tatarescu mi-
niszterelnökkel az élükön Sinaiaba utaz-
nak, ahol Tedeumon vesznek részt, majd
ebédre a király vendégei lesznek. A király
egyébként ma a Peles-kastélyban díszbe-
dett adott, amelyen Mihai vajda, a néhány
nap óta Romániában tartózkodó lord Lon-
donderry, felesége és leánya, Bibescu her-
ceg és neje, valamint Urdeanu ezredes,
helyettes udvari marsall vettek részt.
Lord Londonderry holnap Posada környé-
kén vadászik, majd dunai kirándulást
tesz.

Oviedo főuccain öldöklő harc folyik a város birtokáért

Ujabb győzelmeket jelentenek a felkelők. Ujra bombázták Madridot. A zendülők jelentései szerint is mindenütt ellenállanak a kormánycsapatok

A délutáni órákig a spanyol polgárháború
frontjáról csak a zendülők harcéri jelentései
futottak be, amelyek meglehetősen ellentmon-
dóak és zavarosak. Így például Llano tábor-
nok azt jelenti, hogy a zendülő csapatok be-
vonultak Oviedo-ba, holott tudvalevő, hogy
Oviedo eddig a zendülők kezén volt és éppen
a kormánycsapatok ostromolják Oviedot,
amelynek immár belső uccain folyik az elke-
sereedett harc.

A Quiroga és Giral volt spanyol miniszter-
elnökök szökéséről szóló jelentéseket szintén
fenn tartással kell fogadni, mert hiszen annak
idején a zendülők Azana köztársasági elnök
szökését is befejezett tényként jelentették s
amit másnap maga Azana elnök cáfolt meg.

Tekintettel arra, hogy jelentéseink kizáró-
lag a felkelők kirohanásából erednek, azok-
nak valódiságát nem ellenőrizhetjük.

A legujabb jelentések a következők:
Burgosi jelentés szerint ma három bomba-

vető és két vadászrepülőraj bombázta Mad-
ridot.

A szzevillai rádióban tegnap Llano tábornok
azt közölte, hogy Siguenzánán az ottani har-
cokban a kormányerők 146 embert vesztek
Terruel vidékének a zendülők megfutamították
a kormánycsapatokat és három falut elfog-
laltak. A Caceres vidékén működő hadoszlop
7 kilométert nyomult előre és visszavonulásra
kényszerítette az ellenséget, amely 77 halot-
tat hagyott hátra. A Jerez della Frontera-i
rádió ma reggel azt adta hírül, hogy Giral
volt miniszterelnök és Cesas Quiroga volt
külgügyminiszter a „25 Mayo” argentin ha-
jóra menekültek.

A zendülők ma éjjeli közlésménye szerint
a Galiciában működő hadoszlop folytatta elő-
nyomulását és elfoglalta az Oviedot uraló
magaslatokat. Aragonban a zendülők Huesca-
tól délre legyőzték a kormánycsapatokat,
(Folytatása a 8. oldalon)

niában továbbra is zsidók képviselik és a né-
met tőkével dolgozó vállalatok valóóságos
zsidó gettók.”

Nem tudjuk, hogy ez mennyire felel meg
a valósnak.

Nem tudjuk, vajjon csakugyan visznek-e
szerepét zsidók a romániai német vállalatok
irányításában.

Az viszont valószínűnek látszik, hogy Radu-
lescu főszerveztől azért tagadtak meg egy-
két képviselőt, mert előzetesen információ-
kat szereztek be róla a bucaresti városháza-
ról, ahol tej- és kaucukszállítási ügylelei
még az emberek és akták emlékeztetésén van-
nak. A hitlerista Németország antiszemita
ugyan, vérszen antiszemita, de a jelek szerint
a német tőke számára még mindig nem ké-
pez elegendő üzleti garanciát az, ha valaki a
zsidógyűlölet „fáradhatatlan” bajnokának
tartja magát.

A dolog mindenesetre fáj Ilie Radulescu
urnak.

Es miután panaszát eképpen kitarja és szí-
vét a Führernek kiöntötte, cikkének további
sorait egyenesen a kormányhoz és főleg a
szigurancahoz adresszálja. Ismét idézzük,
még pedig szoról-szóra:

„A németek csak akkor ügyelnek a méltó-

Kína élete és kulturája

A közelmúltban elhunyt Julius Tandler
nagynevű bécsi zsidó anatómus egyik ír-
ásából közöljük az alábbi részletet az In-
ternationales Aerztliches Bulletin nyomán.

Olyan négyszázmilliósi birodalom orvosi
ellátása, ahol nincsenek utak, ahol alig
vannak iskolák, ahol kevés az orvosi egye-
tem, óriási feladat. Kínai tartózkodásom
idejének jó részét szenteltem annak a kér-
désnek, hogyan lehetne ott az orvosképzé-
st és az egészségügyi ellátást minél gyor-
sabban és minél jobban kifejleszteni. Erre
vonatkozó javaslataim az illetékesek előtt
feksznek.

Aki tudja, hogy milyen szegény Kína
parasztsága, az megérti majd, hogy ennek
a háromszázmillió embernek nincs pénze
orvosra. Még ha az egyetemek százait,
évente az orvosok ezreit képeznek is ki, a
kínai nép akkor is orvos nélkül maradna,
mert az orvosnak élni is kell és ehhez meg-
felelő jövedelemre van szüksége. Ha még
olyan önfeláldozó lenne is az orvos, akkor
sem élhet környezete paraszti színvonalán,
mert könyvekre, műszerekre van szüksége
és kultúrtechnológiának kell lennie. Ezért Ki-
na jövőendő egészségügyének egyik legfon-
tosabb kérdése: miből éljen a falusi orvos.
A mondottakból szükségszerűen követke-
zik, hogy a vidéki orvos Kínában nem le-
het önálló vállalkozó, mint nálunk, nem
lehet egészségügyi kisiparosféle. Az egyet-
len megoldás, hogy az állam hivatásnoka
legyen és fizetését az állam vagy a tarto-
mány adóiból kell fizetni. Kínában az
egészségügyet csak úgy lehetne ellátni, ha
az orvosi hivatást államilag megszervezik.

Minden elismerést megérdemel az, ami
az utóbbi években éppen az egészségügyi
szolgálat terén ebben az országban tör-
tént. Pedig nem volt sem elegendő eszkö-
zük, sem elegendő emberünk. A máshol ma-
gától értetődő törvényes előfeltételek is
hiányoztak a rendezett egészségügyi kiépíté-
séhez. Kínában szó sincs például a ragá-
lyos betegségek kötelező bejelentéséről. A
születést és a halálózást sem kell bejelente-
ni. Vegyük még ehhez a babonát, amely
éppen egészségügyi téren a legterjedtebb
és amelyet a régimódi kínai orvosok in-
kább táplálnak, minsem megszüntetnek.

Ezek az orvosok hivatásukat a régi ha-
gyományok szerint üzik. A hagyományok
apáról fiúra szállnak, a tanító közvetlenül
adja tovább tanítványait. Ezek az orvosok
nem vizsgálják a betegség okát és nem
ismerik a boncoláson alapuló betegségek-
tatást. Mindennek ellenére a régimódi or-
vosoknak sok titkos szerük mellett nagy
gyakorlati tapasztalatuk van, különösen a
gyógyfűvek terén, amelyeké mi még ma
sem ismerünk. A népszokások is nagyon
korlátozzák az orvos tevékenységét. Nem
érinthez meg kínai nőt, testét nem vizs-
gálhatja meg, a szülés csak nők lehetnek
jelen, amellett nincsenek jól képzett szü-
lésnők. A kínai orvos irásztalan elefánt-
csontról, vagy más anyagból faragott női
alak fekszik. Saját szememmel láttam ezt
minden régimódi kínai orvosnál, akit csak
megismertem. Ezen a szobron mutatja meg
a beteg nő azt a helyet, ahol fájdalommal
vannak. Az orvosi vizsgálat csak a pulzus
megtapintására, a nyelv megtekintésére és
a tünetek helyének a szobron való megmu-
tatására szorítkozhat. Mégha az orvostu-
domány legmodernebb segédeszközeivel is
rendelkezne az ilyen orvos, akkor sem tud-
ná a betegség okát megállapítani. Nem le-
het figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy
a kínaiak félnek az orvostól és nehezen
keresik fel az orvosi rendelőket és tanács-
adóhelyeket.

Az egészségügyre vonatkozó babonák na-
gyon elterjedtek és mint mindenütt, itt is
ellenséges viszonyban vannak az orvostu-
dománnyal. Különösen sok a babona a ne-
mi kérdések területén. A kínaiak például
azt hiszik, hogy a szarvasgagancsból ké-
szített különböző preparátumok emelik a
nemi erőt. Egy kis város gyógyszerészenél

nik ki Ora-
a tisztviso-
rosan meg-
minden este

a kereszt-
nök töre-

a foglalko-
napos tár-

és egy
fegyháza

az oradea
ott. A tábla
a törvény-

eg-
naban
ség-

(dor.) Való-
gek zárórá-
ég e hétem
megengedik
lamivel ké-

isohn
aját a
ereimből

mation ber-
országban
annak előké-
szintenciákat
éből fogják
nak rövid-
zsidó cégek-
ják szüntet-
hogy árja
assák.

hemzeti szon
indult meg
rosban lévő
zág legna-
el Mendel-

A helyi la-
oncor(terem
nista emlék-
ik. A maga-
körülmény,
aki tudvale-
akája, kiférj
jobb kompo-

apokban és
szálloda el-
mekar Men-
tányát ját-
a karmestert.
dhaus veze-
esei ellenére,
mből a Men-
szocializmus
kereszténység
vérség, nem

közül, hogy
a „zsidó vi-
október 6-tól
dezett, ami-
féllobogózták.
iskolákban és
t kellett tar-
zidó bols-viz-
b) német fel-
nemzeti szocia-

ók jelenlét-
amelyen elő-
„bolszevizmus-

okindó st. I.
a L. Pop 16.

Asszonyom,
ne felejtse el:
**GYAPJU-
SZÖVETET**
a legelőnyösebben csak
GALLIA-nál
vásárolhat
CLUJ.
Str. Gen. Neculcea 2.
BRASOV.
Piata Libertatii 3.
SIBIU.
Str. Regina Maria 7.

az udvarban nyolcvan élő szarvast láttam. Ez a férfiu az egész tartományban híres volt gazdagságáról. Tekintélye szarvasállományán alapult. Ő maga teljesen hitt az általa készített orvosság hatékonyságában, de hogy ő is használta-e valaha, azt nem tudtam meg, mert ezirányú kérdésemre nem válaszolt.

Egy másik vidéki városban, amelynek egyetemén hosszú ideig működtem és ahol a kórházban naponta volt dolgom kínai orvosokkal, a kórház aorvosa egyszer ingdarabkákat mutatott nekem, amelyek egy tüdővérzéses betegről kerültek le. Az ingdarabkákon tyukvér voltak. A tyukot a beteg anyja áldozatul mutatta be és a véres vázolat fia teste köré csavarta, hogy az további vérzésektől megórizza.

Mindezek ellenére azt láttam, hogy a nép gyorsan hozzászokik az új módszerekhez. A legkülönbözőbb helyeken látogattam meg egészen primitíven berendezett ambulatóriumokat, láttam, hogy az emberek hogyan sereglettek össze és hogyan várnak órákosszámig igazi kínai türellemmel arra, hogy az orvoshoz bejussanak. Láttam Tinghsien közelében levő falvakban azokat az egyszerű orvosi tanácsadóhelyeket, amelyeknek embeireit a tinghsieni iskolákban képezték ki. Láttam, hogy az orvosi vizsgálatra jelentkező kínai asszonyok és férfiak milyen buzgalommal fáradoznak azon, hogy ezeket az intézményeket különböző kis szolgálattételükkel megjavítsák.

Belső-Kína több kisebb-nagyobb városának kórházát látogattam meg. Ezek az intézmények angol-amerikai minifára keletkeztek és mint ott, itt is magánintézmények.

Így állami kórház csak egy van: a nankingi központi kórház. Ez egészen új és a legmodernebb segédeszközökkel szerelték fel. A többi kórház többnyire missziósoké. Egyesek közülük nagyon jók, mások kevésbé jók, de sok rosszat is láttam közöttük. Kínában nincs olyan irányú törvényes rendelkezés, amely bárkinek is jogot adna arra, hogy fölvegye magát a kórházba. Aki fizetni tud, azt fölveszik. Aki nem tud, annak fölvétele az intézmény vezetőjének jóváhagyásától függ. Ha ügyeiknek is a szegényeknek segíteni, az ágyak száma nem elegendő ahhoz, hogy a rászorultakat még fölvegyék. Elvben Amerikában is ez a rendszer uralkodik, csak hogy ott az ágyak és a jótékonykodók száma nagyobb. Az Egyesült Államokban sincs az embernek joga az egészséghez.

A missziók mellett, amelyek egyes tiszteletreméltó misszionáriusoktól eltekintve, mégis csak gyakran a hit köpenyegébe takarózó kereskedelmi ügynökségek, működnek még nagyon érdekes intézmények is. A kínai fiatalság nagy része Japánban, Amerikában, Angliában, Németországban tanul. A gyakran évek múltán visszatérő orvosok kenyérkereső közösségre lépnek és kórházakat alakítanak. Elsősorban természetesen fizető betegeket kezelnek, mégis kötelességüknek érzik, hogy jótékonyt is gyakoroljanak és néha nemfizetőket is fölvesznek. Vannak olyan kórházak, amelyeket Japánban kiképzett orvosok vezetnek, vannak olyanok, amelyek Amerikában tanult orvosok tulajdonai. A lakosság nem nagyon szereti őket, de a missziókat sem. Még ott is, ahol egyes kiváló missziós orvosok hősiességű áldozással többet tesznek meg, mint amennyi a kötelességük lenne, ott is csak mint egyéniségeket tisztelik és szeretik őket, az intézményükhöz bizalmatlanok. A buddhista kínai Kung-Cse és Lao-Cse miszticizmussal telített etikájában hisz és nem rokonszenvez a nyugati kinyilatkoztatásos vallásokkal.

Két kisváros zsidói...

Zalau és Simleul — ahol szombat van hetivásár. Zsidó mozgalmak a két városban

Zalau, okt. 14. (Az Uj Kelet tud.) „Drágakő, nemes foglalatban.” Keleten így jellemzik a szép könyvből kiemelkedő várost, ami jól illik Zalaura, a külsejére patinás, de embeireiben nagyon életrevaló, modern magyarsághelyre. Clujról, Satumare és Dej felől, ha akár vasutón, akár autobuszon érkezik az ember, természetesen szépségek fogadják, fenyvesek, tölgyerdők. A tisztásokon gabona és napraforgó-táblák. A napraforgó szára vastag és olyan magas, mint egy kissebberű fáé, a virág tányérja akkora, mint egy széles karimájú férfikalap. Házilag sajtoltják a parasztkat, saját használatra; a megdrágult állati zsírok helyett olajjal él a falusi nép. Ezért jobb a közegészségi állapotok is ezrefelé.

Zalau közigazgatási, úri város; nem üzletek az emberek. Mássalkülönböző szőlő üdülő telepeket kellett volna megteremtene, nagy idegenforgalmat a városban és a környéken, amely igazán szép és változatos. Tiszta a levegője, akárcsak a tengerparti városoké. Minden ház mellett gondozott, virágos kert: minden lakója barátságos és szíves. Büszkek az emberek, anélkül, hogy fölülménykednének, tempósak, minden affektáltság nélkül, eszesek és közvetlenek.

Ady Endre városa.

„Mi hála istennek jól elvagyunk, békés egyetértésben a hatóságokkal és a város lakóival. De gazdaságilag mi érezzük legjobban a krízist.”

Ezt Jungreis főrabbi mondja községéről. A zsidókat egy különös rendelkezés sújtja. A hetivásárokat ugyanis Zalauban szombaton tartják és kisvárosban a tömegzsidó egzisztenciája szorosan összefügg a vásárokkal. A tömegzsidó ezen a vidéken nagyon konzervatív, a szombati vásár tehát dilemma elé állítja. Vagy enged az egzisztenciális követelményeknek és lelkiismereti kényszernek, vagy nem enged és inkább lecsökkenti igényeit.

Közösségi fejlődésének is korlátokat szab ez a körülmény. Innen van, hogy huszonkét év óta, amióta a mostani főrabbi áll a hitközség élén, nem esett és nem gyarapodott, a közel száz családból álló zsidó lakosok száma a városban. És innen van, hogy ezen az ultra-konzervatív községben aránylag nagy számú zsidó tart nyitva szombaton.

Volt egy idő — 1922-ben, — amikor szerdára tették át a hetivásárt. Ezt Mosoiu generális eszközölte ki, mint a város liberális képviselőjelöltje. A zsidók támogatásával meg is szerezte a mandátumot, de minthogy a tábornokot más helyütt is megválasztották, lekötözték Zalauról. Megint liberális jelölt győzött, de őt már a csizmadiakészítők és hentesek segítették nyeregre, ezek pedig ragaszkodtak a szombati hetivásárhoz. Nyolc hónapig tartott a „szerdai korszak.” Aztán — vissza az egész!

— Nagyon szép élet volt — jegyzi meg a nobilis zsidó pap — egyetlen zsidó üzlet nem nyitottak szombaton és ünneppnapon.

Most egyetlen büszkesége, hogy a hitközség tagjai egytől egyig kósr háztartást vezetnek. Valamikor a város egyik tekintélyes földbirtokosának házában is zsidó hagyomány uralkodott. Fájalmagasan említi a főrabbi, hogy az egyik gyermek barmicivén még papi funkciókat végzett abban az időben, amikor az öreg ur a hitközség elnöke volt.

A fájdalom oka: hogy közben a volt elnök és egész családja kitért.

(Szerencsére elszigetelt jelenség a hitahagyás Zalau városában. Sőt erős tendenciák mutatkoznak a népi élet kimélyítésére. Nem az ifjuság csinálja, mint a legtöbb helyen, hanem a polgárság. A cionista helyicsoport elnöke, Karl Emanuel, nagy apparátussal Olvasó Kört alakított, amelybe bevonta a helyi zsidóság minden számottevő egyéniségét. A Klub elnöke, Kelemen Sándor gyógyszerész, aktív vezetői: dr. Szinetár Ödön, dr. Krausz Béla és Hádinger Ede. Az egyetlen serény társadalmi és kulturális zajlik, minden alkalomkor kultúrelőadásokat tartanak, legtöbbször zsidó népi színdarabokat. A téma: gátlat, Palesztina, zsidó sorsközösség.

madja a mozgalmi munkát és mindezt, ami ezzel összefügg: a zsidó alapok való gyűjtést és a zsidóság világhelyzetének megvitatását.

Egyelőre többet zsidó mozgalmi ügyekben nem lehet ebben a városban csinálni. A cionista érzelmeik vezetője: dr. Sámuel Vilmos egy időben megkérte a főrabbit, hogy adja hozzájárulását egy chaluc-telephez, amelyen kizárólag az általa kijelölt vallásos ifjak dolgoznának. A főrabbi mereven visszautasította az átrétegződést és produktívizációt célzó kívánságot.

Meglehet, ha most kérnék meg erre, engedne régi álláspontjából. Csak hogy a néhány éves cionista térlenség miatt mostanában aligha lehetne előteremteni a szükséges eszközöket. E pillanatban mindössze annyi történt, hogy Keren Kajemeth perselyeket helyeznek el egyes családoknál.

Simleulban a zsidó jelleg erősebben domborodik ki, mint a szomszédos Zalauban. Büszkén vallják, hogy egyetlen zsidó üzlet nincs nyitva szombaton. Még a város nagy szállodájának, a „Medve”-nek éttermében is „glatt kóser” konyha van. Itt étkezik a nemzsidó ur közönség is. Háromszáz zsidó család él a városban. Ez a szám nem ingadozott az évek során lényegesen, sem felfelé, sem lefelé. Mindenki, az intellektuelek is (errefelé „beretváltaknak” hívják őket) a vallás felé van orientálódva. „Hosana rabba” napján a nagytemplomban jártam, ahol a szakállasok és beretváltak buzgón imádkoztak együtt, de már a „hakofék” résztvevői között egyetlen csupasz-állu zsidó embert nem lehetett észrevenni.

Két rabbija van a hitközségnek: apa és

Tizenkét kisebbségi szinigazgató kapott játszási engedélyt

Pornográf tartalmu szindarabokat nem engednek előadni. A szintársulatok legalább két romanról fordított dramát fognak bemutatni

Cluj, október 14. Szerdán érkezett a cluji művészetügyi inspektorátushoz a kultusz és műveltségügyi minisztériumnak 4930. számú rendelete, amely közli azoknak a szinigazgatóknak a névsorát, akik a folyó és jövő évi színházi évadra megkapták a játszási engedélyt. A koncesszió-tulajdonosok: Thalia (Cluj), Kozma Hugó, Haller Sándor, Ferenczy Gyula, Fenyvessy Gyula, Battyán Kálmán, Somogyi Béla, Jódi Károly, Mihály Károly, Róna Sándor, Bácsky Gyula és Hevesi Miklós. A sokat vitatott Szendrei-féle koncesszió elmaradt.

Az új színházi rezsimben minden kisebbségi szintársulat legalább két román szindarabot fog bemutatni. A cluji inspektorátus közölni fogja annak a tizenöt szindarabnak a címét, amelyek közül az igazgatók közönségeik igényei szerint kiválaszthatják a megfelelő két dramát.

Minden társulat igazgatója tartozik a szerzői jogokat előzőleg rendezni, minthogy az erre vonatkozó nemzetközi berni egyezményt Románia aláírta és a szerzői jogvédelmet törvényesen garantálja. A szerzői jog megsértése a működési engedély bevonásával járhat.

Az igazgatók a színeszek szerződési viszonyán az inspektorátusnál történő előleges bejelentés nélkül nem változtathatnak. Minden

Figyelem! Ujj!

PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSIMA minősége: 5 évi garantiát tartósággal! Ujszerű bársonypuha finomság! Aki csak egyszer a valódi PRIMEROS GUMI-t használja, mindig ezt fogja venni!

fiu. Az apa: Ehrenreich Sámuel harmincöt év óta lelkipásztor a zsidó közösségnek. Legutóbb megválasztotta hosszú harok után Chaim nevi huszonöt éves fiát utódjául. A fiunk biztosított utódlási jogai vannak: „százhusz év múlva” ő lesz Simleulban a főrabbi. Egyelőre még nincs tisztázva, van-e a fiatal rabbinak a „határa” (rabbi diploma) mellett papi rátermettsége is. Tudná-e az olyan komplikált közösséget, mint a „kehila”, elég bölcsességgel és körültekintéssel vezetni. Azt nem tudják, jó szónok-e? Csak egy bizonyos, hogy szorgalmasan tanul és apja nyomdokain halad.

A többi — így mondják ebben a zónában — isten segítségével, jön magától.

Minthogy a hetivásárokat pénteken tartják és a város egyébként is meglehetősen forgalmas, Simleulban a zsidók gazdasági helyzete nem annyira nyomasztó, mint a szomszédos tömegzsidók-lakta helyeken. A nagyon szegény rétegeket a jobb módúak megsegítik. Mégis feltűnő, hogy a zsidó közéleti intézmények, iskola, nyelylet, stb. nem prosperálnak a jómódúak teherbírásnak megfelelően.

Itt is jelentkezik a krízisnek az a tünete, hogy legtöbbet a pénzes emberek sírnak.

(sz. i.)

Műkedvelők csak a helyhatóságok előterjesztése alapján kaphatnak engedélyt a darab előadására. A darabot vagy bemutatóban, vagy tiszta gépirással kell előadni a kérvényhez. Kivételt alkotnak ez alól a már évek óta engedélyezett darabok. Az elintézés simán megy, minden személyes intervenció fölösleges. Huszonnégy nappal az előadás előtt kellően felblyegzett kérvényt kell intézni — a helyhatóság előterjesztéssel együtt — az inspektorátushoz, amely azt felterjesztja a minisztériumhoz, ahonnan az engedély közvetlenül a kérvényezőhöz fog menni.

A szinpadai uniformisok engedélyezése tekintetében a rendőrkveszturák intézkednek. Hatósági és sajtó-szabadjegyek engedélyezése körül az eddigi rendelkezések érvényesek.

— Szobrot emelnék Nicolae Filipescunak. Bucurestiből jelentik: Romulus Georocanu kezdeményezésére bizottság alakult, amely megindítja a gyűjtést Nicolae Filipescu, a nagy román hazafi bucuresti szobrának felállítására érdekében.

ROMÁN OPERA, CLUJ

6 rendkívüli előadás!!

Pénteken, nov. 13-án este fél 9 órakor:
FAUST
Margareta szerepében

Szerdán, nov. 18-án fél 9 órakor:
Bohém élet
Mimi szerepében

Vasárnap, nov. 22-én délután 3 órakor:
Hoffmann meséi
mindhárom női szerepben.

Hétfőn, nov. 23-án este fél 9 órakor:
RIGOLETTO
Gilda szerepében.

Vasárnap, nov. 29-én este fél 9 órakor:
TRAVIATA
cím szerepében.

Rendes helyárak. Bérletek érvényesek. Jegyek elővételeiben csak a színház pénztáránál a szokott időben kaphatók!

Szerdán, dec. 2-án este fél 9 órakor:
Pillangó kisasszony
cím szerepében.

Roger a való nem

Hogyan fog

Bucuresti, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Roger Auboin, Bank volt külföldi tanácsos „aior” című lapban círtékéleléséről és az emílt problémákról képpen hangzik: A font, a dollár és re Hitler az érinthetett hitet, ellefejtette hogy milyen márkárrszen Schacht dr. minden áron értékesít kát.

Mussolini a magától, hogy meglecké dollárt. Ellenkezőleg mat, hogy kevésbé gőát pénzrendszerét, amiboru alaposan megroerőfeszítéseket sajtóból, amelynek feltétele szüksege. Ezáltal a litikát vette igénybe, tündökölt: nem félt bezedni a nyugati ors akkor bizonyította az a Birodalomtól. Ennek egyöntetűen valloított autarchikus politikát k litikai függetlenségük lényeges elemét látják. Ha megnyilatkozási ek is voltak, és hogy ellentét önmagában er nasági és politikai er nyítja, nem kell azt dolásaik annyira kü Biztosak lehetünk ben den esetben azonosak

Szeptember 26-tól három ország: Franciaország, Hollandia, biztosított talmas angol-szág gely magában foglal reskedelmét és a legok produkcióját. Elyben az árnak és a szükséges egyensúly csere sokkal simább mint a világ többi r tevékenység pedig u feltételek mellett.

Az összes szabad franciá-angol-amerik új gazdasági korszak egész világ számára lamok azonban, n Olaszország — nem unióról, amelynek a alapított rendszere van, meglehetősen n tek. Ezen államok g zonyos mértékig a ménye volt. Németo len volt 1931-ben vis ellenőrzést, hogy mé től kezdve megmond rövid éjáratu angol sát. Ugyanigy törté a dolgok.

Az abesszin hába genfi szankciók olaszokat az ara sere, majd a g

Természetes dolog, elsősorban a két á ki. Miután módjuk kus politikai rends ellenőrzést gyakorolt, aminőt csak a lenállni annak a es kai ambiciókat te

Roger Auboin nyilatkozik a valuták leértékelésének nemzetközi következményeiről

Hogyan fogadták Olaszországban és Németországban a leértékelést

Bucuresti, október 14. (Az Új Kelet tud.) Roger Auboin, a román Nemzeti Bank volt külföldi tanácsadója, az „Excelsior” című lapban cikket írt a frank leértékeléséről és az ezzel kapcsolatban felmerült problémákról. A cikk a következőképpen hangzik:

A font, a dollár és a frank megegyezésére Hitler az érthetetlen márka mellett tett hitet, elfelejtette azonban megjelölni, hogy milyen márkáról van szó, mert hiszen Schacht dr. megsokszorozotta és minden áron értékesítette ugyanezt a márkát.

Az azonos célok

Mussolini a maga részéről vonakodott attól, hogy megleckéztesse a fontot és a dollárt. Ellenkezőleg megragadta az alkalmat, hogy kevésbé gőgös alapra szervezze át pénzügyi rendszerét, amelyet az etiópiai háború alaposan megrongált, ami rendkívüli erőfeszítéseket sajtó ki egy olyan országból, amelynek feltétlenül jövedelmekre van szüksége. Ezúttal is azt az egyensúlyi politikát vette igénybe, amelyben általában tündököl: nem félt bizonyos mértékig közeledni a nyugati országokhoz és ugyanakkor bizonyította azt is, hogy független a Birodalomtól. Ennek ellenére mindketten egyöntetűen vallották, hogy ugyanazt az autarchiás politikát követik, amelyben politikai függetlenségük és katonai hatalmuk lényeges elemét látják.

Ha megnyilatkozási formáik különbözőek is voltak, és hogy ha ez a látszólagos ellentét önmagában véve is bizonyos gazdasági és politikai érdekek létezését bizonyítja, nem kell azt hinnünk, hogy elgondolásaik annyira különbözőek volnának. Biztosak lehetünk benne, hogy céljaik minden esetben azonosak.

Az aranyalap ujjszületése

Szeptember 26-tól kezdve az aranyalap három országa: Franciaország, Svájc és Hollandia, biztosították maguknak a hatalmas angol-szász gazdasági birodalmat, mely magában foglalja az egész világ kereskedelmét és a legfontosabb nyersanyagok termelését. Ebben a birodalomban melyben az árak és a pénznek még van a szükséges egyensúlya, az áru- és tőkecsere sokkal simábban lebonolyítható volt, mint a világ többi részeiben, a gazdasági tevékenység pedig ujjszületett, kitünő feltételek mellett.

Az összes szabadvalutájú országok a francia-angol-amerikai egyezményben egy új gazdasági korszak kezdetét látták az egész világ számára. „Az autarchikus” államok azonban, mint Németország és Olaszország — nem beszélve a Szovjetunióról, amelyek gazdasági diktatúrára alapított rendszerre méginkább izolálva van, meglehetősen nehéz helyzet elé kerültek. Ezen államok gazdasági izolálása bizonyos mértékig a körülmények következménye volt. Németország például kénytelen volt 1931-ben visszaállítani a valutáris ellenőrzést, hogy megakadályozza az 1924-től kezdve megmondhatatlanul immobilizált rövid lejáratú angol-szász hitelek kivonását. Ugyanígy történtek Olaszországban is a dolgok.

Az abesszin háború költségei és a genfi szankciók kényszerítették az olaszokat az aranyalap felfüggesztésére, majd a gazdasági izolálásra.

Természetes dolog, hogy ezt az izolálást elsősorban a két állam politikája váltotta ki. Miután módjukban állott a diktatórikus politikai rendszer révén oly szigorú ellenőrzést gyakorolni a gazdasági élet fölött, aminőt csak akartak, nem tudtak ellenállni annak a csábításnak, hogy politikai ambícióikat teljesen mentesítsék a

normális gazdasági étellel járó beavatkozásoktól.

Németország és a világ-gazdaság

Németországban a pénzcseré ellenőrzése, amit szemérmesen „deviza-gazdálkodásnak” neveznek, lehetővé tette, hogy az angol-szász hitelzöldre egy a német adósk szempontjából kedvező kényszeregyezséget kötöreljenek, hogy antiszemitá politikát folytassanak, de limitálják annak pénzügyi következményeit, hogy igényes közmunka-ügyi programot hajtsanak végre és végrehajtsák a birodalom masszív felfegyverkezését. Az „autarchia” lehetővé teszi ugyanakkor, hogy

az ország részéről erőforrásaikhoz mérten aránytalan nagy erőfeszítéseket követeljenek meg

és békeidőben is a gazdasági „ostromnak” azt az állapotát teremtsék meg, amelyre csak háborúban szokott sor kerülni. Schacht dr. kapta a megbízást, hogy a birodalom gazdasági adottságait az uralmon lévő rendszer politikai ambícióihoz idomítsa, rendelkezésére bocsátva nagy pénzügyi tudását és végtelen ügyességét.

Az ő révén a régi porosz bürokrácia segítségével és a náci káosz kemény fegyelmé útján hatalmas mechanizmust szereltek fel az egész gazdasági élet ellenőrzésére.

A bankjegy-inflációt raffinált hitel-szer-

kezettel helyettesítették és sikerül a belső piacon bizonyos árállandóságot megteremtteni anélkül azonban, hogy megakadályozhatták volna a márka vásárló erejének lassu csökkenését. De az egész világ zsenialitása sem teszi megemészthetővé az ágyukat és teszi elkerülhetlenné a nemzeti szocialista rendszer improduktív kiadásait, amelyek mégis csak ránehezdednek a német termelőre és fogyasztóra. Akárcsak Oroszországban az első öt éves terv alatt, a fogyasztó iparokat feláldozták a felfegyverző és felszerelő iparok javára, anélkül, hogy figyelemmel lettek volna a lakosság életstandardjára. Ezt az eredményt csak az egész gazdasági apparátus végső megfeszítésének árán érték el és ez a feszültség nem rejthető el a gazdasági statisztikákban véghezvitt minden módosítások és törlések ellenére sem.

Le kell fegyverezni az izoláltságot

Németország számára természetesen az volna a bölcs dolog, ha kihasználnák a nemzetközi valutáris hitelt és az ezáltal nyitott perspektíváknak a normális gazdasági élethez való visszaférés céljából. Ehhez azonban szükséges, hogy akarják és hogy lehet is legyen egy, az izolálásra beállított gazdasági élet felfegyverzése. Hogy lehet legyen, le kellene mondaniok bizonyos politikai célokról és meglassítani a felfegyverzési futamok rendszerét. Ahhoz pedig, hogy akarják, jelentékeny külföldi támogatásra van szükség, a pillanatnyilag a zéróra csökkent valutáris tartalékok helyreállításához. Schacht és Hitler szokásuk szerint előbb feltételeket kezdtek állítani: a tartozások fizetésének elhalasztása, az arany új elosztása és gyarmati birtokok. Eme feltételek elfogadásának elvárásában a „stabil” márkával való tudós manipulációk révén próbálnak meg a leértékelt valuták ellen harcolni.

Az intelligens Mussolini

Mussolini magatartása sokkal intelligensebb volt. Az olasz diktátor ügyesen felhasználta az alkalmat ahhoz, hogy a

A technika csodája! A technika csodája!

Kérje mindenütt az utolsó sláger

ENERGIE

A pengén a piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték lilaszínű.

lírát szorult helyzetéből kiemelve és 41 százalékkal leértékelték az o'asz valutát, helyreállítva ennek a régi dollárkurzushoz való paritását. Mindenesetre kijelentette Mussolini, hogy az o'asz nemzeti biztonság alapját továbbra is az autarchia fogja képezni. Amennyiben az áru- és pénzcseré szigorú ellenőrzése fennmaradna, úgy az olasz líra árfolyama továbbra is éppoly fiktív marad, mint amilyen eddig volt, ha az egyensúlyi ponthoz a leértékelés révén közelebb is került. A leértékelés gazdasági hatásai csak abban az esetben mutathatók, ha az áru- és pénzcseré minél nagyobb szabadságát biztosítják.

Ugy látszik, hogy az olasz kormány a leértékelés révén kizárólag a maga pénzügyi érdekeinek megvédésére gondolt és bizonyos műveletek megkönnyítésére, mint kényszerkölcsön, új belső adók és külföldi tőke becsalogatása. Mussolininek mindezekre szüksége van, hogy viselhesse az abesszin háború és Abesszinia adminisztrálásának költségeit. Az autarchikus országok, de különösen Németország és Olaszország, ha vissza akarnak az egészségesebb gazdasági élethez térni, úgy likvidálniuk kell ambícióitjes politikájukat és le kell mondaniok arról, hogy más országokkal fizetessék meg az önmaguknak tett szolgálataikat.

Az elmúlt héten sokan interjúvoiták meg. „A jövő történetírója” nyilatkozott a múltjáról, amelyet eddig féltve őrzött és elkalandozott a jövőbe. Fáj neki, hogy nem lett angol képviselő és hogy rátermettséget bizonyítsa, „reális” politikai nyilatkozatokat tett. Egyre nagyobb pesszimista lett, azzá formálta, amit az európai politikai életben tapasztalt.

— Az embernek ma már nem kell profétának lenni, — mondotta, — hogy felismerje, milyen elemi erővel rohan az emberiség az új háború kellős közepébe. A jövő háborúja oly borzalmas és minden képzelőtet felülmúló lesz, hogy egyik regényemben meg is rajzoltam, pedig tudtam, hogy csak halvány mását adhatom a várható történelemnek. A harcterek romjain később új élet és ujszerű emberiség fog feltámadni, mert a harcterek nem hálóznak majd be az egész földet, hanem a világháborúhoz hasonlatosan egyes területekre szorítkoznak. Az új világ szebb és tisztább lesz a mainál, a hétköznapi élet egészségesebb, mert a technika fejlettsége minden rothadást száműz és elősegíti a tökéletesebb emberi élet fejlődését. Minden tárgyilagossá lesz és így igazabb, mint a mai szentimentalizmus és a tegnapi romantika. Így látom unokáink életét és korát és tovább nem is akarok látni. Minek is? Hiszen már hetvenéves vagyok.

— „DURA-REX-TRIPLE” ANODEKEMEK. Alkalmunk volt olvasóinkat a közel-múltban a DURA-REX minőségű savmentes elemekről tájékoztatni. Mint velünk most közlik a Dura Művek az idei szezonban ismét egy újabb meglepetéssel szolgál a rádiók számára. A DURA-REX-TRIPLE nagy teljesítményű anódelemekekről van szó, melyek bár csak kétszer nagyobbak a normálnál, mégis háromszoros kapacitásúak. Ezek a nagy gépek 4 és ennél több lánprádrádók részére készültek, melyek anódeáram fogyasztása lényegesen nagyobb, mint a kis készülékeké és ezért számukra a normál anódelem használata nem gazdaságos. A rádiótechnika fejlődésével párhuzamosan a DURA megoldotta ezen fontos problémát is, olyan anódelemet bocsátva a fogyasztó rendelkezésére, amely elsősorban gazdaságos, de a legnagyobb igényeket is mindenkor kielégíti. Ezen elemek minden viszonylatban kaphatók. Szakszerű felvárosítással a DURA R. T. minden érdeklődőnek szívesen áll rendelkezésére.

SELECT MOZGÓ **Rendkívüli premier!**

A 2-es számú kémiroda

A francia filmgyártás remeke! Eddig nem látott izgalmas kémfilm, főszerepekben:

Jean Mural és Véra Koréne

A filmbe magyar feliratok is vannak! **Műsoron kívül hangos Híradó!**

„Új harcterek romjain ujszerű emberiség fog születni, amelynek élete szebb és tisztább lesz, mint a miénk”

A hetvenéves H. G. Wells „reális utópiája” az emberiségről, háborúról, bekéről és nyilatkozata arról, hogy nagyon szeretett volna angol képviselő lenni

H. G. Wells, a világhírű angol regényíró, izgalmas utópista könyvek szerzője, most lett hetvenéves. Wells ugyan kijelentette, hogy ezentúl már csak filmkönyveket ír, mert mondanivalójának ez az egyetlen megfelelő formája, de a beavatottak tudják, hogy újabb műveken dolgozik. A nagy író fiatalos megjelenésű, ambíciótól fűtött és tele van érdekes tervekkel. Amit mond, nem is annyira irodalom, mint inkább politika. Wells ugyanis sokat foglalkozik a jövő háborújával és egyik könyvében körvonalazta az emberiség szerinte borzalmas jövőjét. Kedvenc témája ez ma sok írónak, de annyi egyszerű fantáziával és amellett valószínűséggel, mint Wells, eddig senki sem fogalmazta meg ezt a témát.

A vágyálmok paradicsomában

Wells nem átalja bevallani, hogy első nagy regényeit a vágyálmok rajongásában és mintegy önkívületi állapotban írta. Nem tudott ellentánni a kísértésnek, hogy olyat írjon, mint előtte senki és hogy a fantáziát olyan régiókba vitesse, amelyeket ő nyitott meg az emberiség számára. A kispolgár, aki a gazdagságot áhította, ráült a varázskö-

penyre és vitette magát, nem gondolva arra, hová visz az út. Eleinte megnevették ezt a bolond vállalkozást, amely arra törekedett, hogy Verne-t lépélpá, aztán csodálni kezdtek és a végén Wells fantáziája győzött. Jobban, mintsem ő maga vágyálmában valaha is gondolta. Nemcsak gazdag és híres lett, de akaratán kívül szinte politikai jós, akinek a szavára sokan hallgatnak. Ugy írta le az első ember életét a holdban, hogy azok, akik reális uton indultak el a regényben, csodálkozással tapasztalták a végén, hová jutottak. Világok küzdelmét ugyanúgy írja le.

Wells azonban akkor is, amikor már világhírű lett, a meglepetések embere maradt és amint tanárból újságíró és fantaszitikus regényíró lett, úgy csapott fel váratlanul realpolitikusnak. Már regényeiben sokat foglalkozik szociális problémákkal és persze a regénystruktúrájának megfelelően, utópisztikusan kezeli őket. Mikor aztán nem elégedett meg a képzelt valósággal, két ízben is mint képviselőjelölt lépett fel, de mindkét esetben ellenfelet választottak meg. Rengeteg olvasója és csodálója nem tudta elképzelni, hogy a fantaszitikus író realpolitikus is lehessen.

ER HÓ 15.

EXTRA PRIMARANTÁLT TARTALMA FINOMSÁG! PRIMEROS FOGJA VENN!

nel harmincöt közösségnek. osszu harcok s fiát utódjául. jogai vannak: Simleuban a tisztázva, van-e (rabbidiploma) s. Tudná-e az mint a „kehilla”, antéssel vezetni. Csak egy bizo- és apja nyom-

ben a zónában gától.

enteken tartják lehetőségen forgal- gazdasági hely- mint a szom- eken. A nagyon ak megsegítik. közözü intézmé- prosperálnak megfelelően. ek az a tünete, erek sírnak. (sz. i.)

gató

nársulatok tani

tozik működési a inspektorátus- helvi álláspontja. abok feljászásá- améréket sért, támp.

atóságok előter- gediút a darab yomatásban, elni kell a kér- ez alól a már ok. Az elintézés yes intervenció ppal az előadás érvényt kell in- jaszttással együtt y azt felterjesztí az engedély köz- menni.

ngedélyezésre tek intézkednek. k engedélyezése érvényesek.

ae Filipescuak- ulus Georocanu alakul, amely ae Filipescu, a szobrának fel-

nov. 23-án fél 9 órakor: BOLETO szerepében.

nov. 29-én fél 9 órakor: RAVIATA szerepében.

dec. 2-án fél 9 órakor: gó kisasszony szerepében.

KÖZGAZDASÁG

Alszervezlék a konfingentálási bizottságot

1. A külkereskedelmet irányító szolgálatban néhány lényeges változás történt. A konfingentálási igazgatóság két főosztályra osztott: az egyik az ipari behozatali és a másik a kereskedelmi behozatali főosztály.

Az első (ipari) főosztálynak a következő ügyosztályai lesznek:

- A-Ügyosztály (textilipar);
  - B-Ügyosztály (bőr-, szőrme- és élelmiszeripar);
  - C-Ügyosztály (gépek és elektrotechnikai cikkek);
  - D-Ügyosztály (fémipar) és
  - E-Ügyosztály (vegyesek).
- Az importőrök az üzemek természetesen szerinti ügyosztálynál fogják ezentúl benyújtani kérvényeiket és nem a vámtarifa

tételei szerint, mint eddig. A negyedik évnegyedi kvóták behozatala iránti kérvények az évnegyed egész folyamán adhatók be. Azok az importőrök, akik a kereskedelmi és iparkamarák által kiállított bizonyítványukat egyszer már benyújtották, a negyedik évnegyedben nem szükséges ezeket újból benyújtaniok.

A konfingentálási legfőbb bizottság működésében is változás állott be. Az összbizottság hetenként csak egyszer ülésezik. A folyóügyek elintézésére egy három tagból álló végrehajtóbizottság alakult (Th. Piesinescu, E. Lobențiu és P. Cârboviceanu urakból), mely minden nap ülésezik. Most egy új működési szabályzatot is dolgoznak, az ügyek gyorsabb elintézésének szem előtt tartása mellett.

Capitol Mozdó

Attító siker a tegnapi bemutatón! Ennél szebb, gyönyörűbb filmet még nem látott a város közönsége!

Egy királynő leányévei

Főszereplők: JENNY JUGO, OTTO TESSLER, FRIDRICH BONFER.

Csak a leértékelt árfolyamon fizeti ki a jegybank az exportőrök külföldi devizaköveteléseit

Nagy feltűnést keljő körlevelet küldött az exportőröknek a Banca, a külföldről járó devizaköveteléseik elszámolásáról. A körlevél azt tartalmazza, hogy a Jegybank a külföldi devizaköveteléseket csak a leértékelt árfolyamon fizeti ki lejben, de a 38 százalékos felárat hozzászámítja és az így előálló összeg erejéig meghitelezzi az exportőröket. Ez az intézkedés nagy megdöbbenést keltett az exportőrök közt, mert 30 százalékos veszteséget kell elszenvedniük. Az exportőrök szerint a Jegybank az oka annak, hogy ők a külföldi valuták leértékelése előtt nem bírták követeléseiket inkasszálni. Az exportőrök állítása szerint ezek a devizák már szeptember 3-án óta clearing-számlán vannak, azonban a Ban-

canát csak szeptember 16 után küldte az inkasszó-értesítést az exportőröknek. Ez értesítésekben a Jegybank még a régi árfolyamokat tüntette fel, azonban az exportőrök különböző formahibák miatt nem bírták inkasszálni követeléseiket. Ha ezen formahibák nem lettek volna, az exportőrök minden veszteség nélkül kapták volna meg követeléseiket. Érdekes, hogy a Banca még a leértékelt font sterlingben fennálló külföldi követelések ellenértékét is csak abban az esetben akarja az exportőröknek kifizetni, ha azok írásban kötelezik magukat, hogy a leértékelt devizaköveteléseket már az új árfolyam alapján engedik kifizetni. Az exportőrök most jutathatják el tiltakozásukat az illetékesekhez.

Kereskedelmi hitelkatasztort állítanak fel

Új törvényekkel szabályozzák a hitelleteket. Ot szakbizottság dolgozik a jegybank mellett a törvények előkészítésén

București, október 14. (Az Uj Kelet tud.) A kormány és a jegybank már hónapokkal eze őt elhatározták, hogy bizonyos preventív és represszív intézkedések meghozatalával a hitellelet helyreállítására

törekcsenek. Ennek a törekvésnek egyik legfontosabb gondját a bankbetétek biztosítása képezte, amelyet a kormány eleinte egy központi hitelintézet megalapításával akart megoldani, amelyben a bankbeté-

Október 28, a clujji Zsidó Kórházgyesület tárgysorsjátékának húzása

4000 sorsjegy, 400 értékes nyemény.

Vegye meg okvetlen sorsjegyét!

Segít szegény betegeknek és örömet szerez önmagának. Sorsjegyek kaphatók Clujon a Kereskedelmi Hitelbank Rt-nál és az ország összes jelentősebb városaiban.

GIF

SZALMIÁK ÉS SAVMENTES ELEMET

MÁR MINDENKI HASZNÁLJA REGENERÁLÓ KÉPESSÉGE ÉS TARTÓSSÁGA ÖRIÁSI.

VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK! GALVANI S.A.

ket kezelő pénzügyetkek mellett a jegybank és a pénzügyi kormány is résztvevő volt. Ugy látszik ez a terv végleg lekerült a napirendről és a kormány most a bankbetéteknek szabványos biztositás útján való garantálásával foglalkozik, a hazai biztosító intézetek bevonása mellett.

A hitellelet reorganizálására vonatkozó tevékenység most újabb lendületet vett. A jegybank mellett eddig nyolc albizottság működött, az erre vonatkozó törvény és rendelet-tervezetek elkészítése érdekében. Ezt a nyolc bizottságot most négy osztályba osztották be. Az egyes osztályok feladatát a következő kérdések tanulmányozása képezi:

1. az árkérdés, kamatkérdés, a hitelkataszter, a kihitelezések ellenőrzése, a bankbetétek biztosítása, a tözdeműveletek ellenőrzése és a bankkereskedelem szabályozása;
2. a mezőgazdasági hitel és a kötelező parasztbiztositás kérdése;
3. a kisiparosok, kézművesek és munkások hitellellátásának kérdése;
4. a tisztviselők hitellellátása, a szövetkezeti kérdés, a zálogházak rendszabályozása.

Rövid üzleti hírek

Steaua Romaneii biztosító társaság részvénypakettjének egy részét a Phoenix biztosítótól a Generala de Asig. vette át és ezzel kapcsolatban a Generala vezérigazgatója, Sander rövidesen a Stea kötelekibe lép át. — A Caps, Regna és Intreprinderile Forestiere Romane október elsejével a fűrészelés árúkat átlagosan 100 lejfel emelték. Az áremeléshez előreláthatólag az egyezményes fatermelők is csatlakozni fognak. — A fekete-őrítés megakadályozása végett Csehszlovákiában a malmok őrítő gépeit taxaméterekkel szerelték fel, amelyek a feldolgozott liszt mennyiségét pontosan mérik és így az illeték kiróvása automatikusan történik. Hírek szerint hivatalos román tényezők az újításnak Romániába való meghonosítása tervével foglalkoznak. — Lady kötöttárujár Cluj engedélyt kapott 3 darab kötőgép és 2 darab gumifonalat kötő gép behozatalára Németországból 257.000 lej értékben. — Industria Metalurgica Ardeleana Cluj, vasöntőde részvénytársaság elnyerte az iparpártolási törvény kedvezményeit.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, október 15.

București. 14.15: Hírek. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Kis rádiózenekar. 19: Nic: Tangó, Uhleman: Szerlem versekben, Bakai: Keleti szerenád, Lohr: Boldogság keringő, Raff: Dal, Pinozzi: Szerenád, Kötscher: Stepboys, Sebek: Nyári dal, Friedl: Lassu keringő, 21.0: Felolvasás. 20.30: Ravel: Daphnis és Chloé, ballet lemezekkel. Csernini: Meg akarlak csókolni, Racinsky: Tavaszi dal, Pavlova: Szerlem, Harito: Elvirágoznak a virágok. 21.15: Felolvasás. 21.30: Szórakoztató zene.

Budapest. 13.05: Országos Postászenekar. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Balalajka. 15.40: Hírek. 17.15: Móra Blanka meséje. 17.45: Pontos időjelzés. 18: B. Nagy Béla dr zongorázik. 18.35: Arja és uraltáji népek zenéje. 19.15: Tánclemez. 19.45: Gazdák. 20.30: Kis szinpad. 21.10: A rádió szalonzenekara. 22: Hírek. 22.40: Dr Hans Leicht német nyelvű előadása. 23: Időjárás-jelentés. 23.05: Cigányzene. 24: Jazz. 1.05: Hírek.

Bécs. 23.30: Zenés est. London regional. 22.15: Filharmónikusok. Milánó. 2 3: Szimfonikus jazz.

Péntek, október 16.

București. 6.30: Reggeli műsor közvetítése. 13: Gramofonlemez. 13.25: Sport hírek. — 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: A Motzoi-zenekar hangversenyének közvetítése. 20.10: Felolvasás. 20.30: Közvetítés az Operaházból.

Budapest. 14.30: Jazz. 15.40: Hírek. 17.15: Diákféra. 18: Hárfá. 18.30: Sport. 18.45: Cigányzene. 19.50: Csevegés. 20.20: Az Operaház előadásának közvetítése: Téli regge. 21.35: Hírek. 23.05: Időjárás-jelentés, majd Küllügyi negyedóra. 23.55: A rádió szalonzenekara. 1.05: Hírek.

Bécs. 23.20: Hangverseny. London regional. 21.30: Mille: Havaji rap-szódia.

Moritz Geiger Ardealban

Október 12-én megkezdődött az 5697 évi ardeali Keren Hajjeszód-akció — Az akció lebonyolítására a Keren Hajjeszód direktóriumára újra Moritz Geigert, az ardealszerte ismert kitűnő szónokot delegálta — Az akció októberi munkaprogramja

Az 5697 évi Keren Hajjeszód-akció beindítását a bicáron-akció országos lefolytatása bizonyos mértékben késlelteti, mert néhány várost kivéve, október hó folyamán egész Ardealban a bicáron-akció kerül lebonyolításra és csak utána kerül sor az általános KH-akció beindítására. Ennek dacára a bicáron-akció országos vezetősége és a KH országos kuratóriuma megállapodást létesítettek, melynek értelmében egyes városokban már október hó folyamán lefolytatást nyer a KH-akció oly módon, hogy ezekben a városokban a főiroda delegátusa a KH-akció lefolytatásával egyidejűleg a bicáron-akció levezetéséről is gondoskodik.

Moritz Geiger, a KH jeruzsálemi főirodájának több városban kitűnően ismert delegátusa október elején érkezett vissza palesztinai utazásáról, tehát a legfrissebb impressziókat szerezte a palesztinai eseményekről, a zsidó jisiv hősies magatartásáról és hangulatáról és azokról a perspektivákról, amelyek az országépítő munka jövője előtt állanak. Ezekről a benyomásokról számol be Moritz Geiger októberi útja során azon városok zsidóságának, amely városokban a KH-akció lefolytatásra kerül.

Az októberi Keren Hajjeszód-akció programja a következő:

Október 12—13	Hunedoara
14—16	Blaj
17—20	Petrosani, Lupeni
20—21	Medias
22—24	Diciosanmartin
25	Cluj

Fenti városok közül Blajon, Mediason és Diciosanmartinban egyidejűleg bemutatást nyer a Keren Hajjeszód Palesztina-filmje: Az ígért földje is.

A KH delegátusának látogatását és a Palesztina-film bemutatását általános érdeklődés előzi meg.

A clujji KH-akció október 25-én nagyszabású miteggel indul be, amelyen Josef Sprinzak, a palesztinai zsidóság egyik vezető férfia, dr Max Solovejesik, volt letterszági miniszter és Moritz Geiger tartanak előadást. Az illusztris külföldi vendégek az ardeali bicáron-akció támogatására érkeznek körünkbe és Clujon a KH-miteg napján az ardeali cionista helyicsoportok vezetőinek bevonásával országos konferenciát is tartanak a bicáron-akció ügyében, amiről lapunkban már beszámoltunk.

— Tulságosan vérmes emberéknél, kiknél az igen nagy nedvdusság mindenféle tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltségérzete gyakran jelentkezik, feltűnően kedvező hatással szokott járni, ha három hétig naponta 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Az orvosok ajánlják.

A Slem

(Hans Natonek Lange, Am...)

A Slemül zsidó valószerű öse. Ak a német nyelvbe, lombá, történetesen sem német. Emig volt, a teljes nevére de comte de Cham

Egyáltalában nem a gróf zsidó neve fokozatra emelkedett. A nagy forradalom metorszába. És a ságában és társtaltalált otthonra. Az a Rahel szalonján előtte az egész élet és az irodalmi sik volt a fő-fő ment Schlemihl csodálat Kriminallrat Hiltz hiess, — ahogyan da Haléviről szóló dában énekl. Től től, vagy valamely pajtásától hallhatga csámpásságára mivoltának megyszót. Amikor ped sirta a hontalansá nélküliségének bőkönnyezte ezeket ezeknek a minden nyelvvel egybeforrot nyelvén: az árme névvel emelt Schle alkalmasabbnak ar gőtte.

De érezhette az sorsa, általános sz zsidóknál. Nekik, mennyiüknek meg mennyiük gyökere kényeszerű nagy közősség után, gy hogy nem is a mes 10 pénz székért, krajcárért, darabk adják az árnyékuküket. Eppen ezér a legodább egy lélekvarás meséje.

Natonek pompás egyéni és a zsidó Peter Schlemihl m dolkozó Chamisso léma megoldási példája által ismer a németiséghez ig sok meglapulás és evez a kereszténység révébe. A moriszba elkerült divta változata a zsidó nak. Tertium non riációval, a zsidós dőkkel, akik akko givágásu, mai sz körében voltak nem eshetett talá hadnagynak, aki jén volt.

A regény vége után, amiknek a költő iskolás fia hogy Schlemihl z legalább ennek m A költő apa „nem desre. (Ez a bizo János tudta a fen Lehr Albert-jéle tudta Arany Ján mellé írt.) De azt zonyos, hogy a z vágy és az ősem tője. A szenvedő kell. A legtöbb k dig ebben a közö az idegen.

Majd így folytá szegyen, sőt nem látom és hallom: csak egy valami: A regény, a c ama részleteivel életének, amelyek mihli, szerencsétl voltát tükrözik. A

A Slemihl költője

(Hans Natonek regénye Chamisso-ról. Lange, Amsterdam kiadása)

A Slemihl zsidó szó. „Schlimm masz” a valószínű őse. Aki pedig begyökerezett a német nyelvbe, bevitt a német irodalomba, történetesen nem volt sem zsidó, sem német. Emigráns francia főnemes volt, a teljes nevén: Louis Charles Adelaïde comte de Chamisso et de Boncourt.

Egyáltalán nem meglepő, hogy a francia gróf zsidó nevet irt a klasszikus rangfokozatra emelkedett mesékteménye felé. A nagy forradalom forgószelű sodorta Németországba. És az ottani nagy hontalanságában és fárstaltságában zsidók között talált otthonra. Az Ephraim bankár, majd a Rahel szalonján keresztül nyílt meg előtte az egész életre szóló barátságoknak és az irodalmi sikereknek kapuja. Zsidó volt a fő-mentor is, akinek a Peter Schlemihl csodálatos történetét dedikálta: Kriminálrat Hiltzig, welcher ehemals Itzig hiess, — ahogyan a Romanzeroban, a Juda Haléviről szóló versében Heine nagyvívóan éneklé. Tőle, ettől a vormals Itzig-től, vagy valamelyik másik zsidó kenyere pártjától hallhatta aztán Chamisso a maga csapásosságának, szerencsétlen-flótásai műveltségének megjelöléséül a Schlemihl szót. Amikor pedig mese formájában el-sirta a hontalanságának és az anyanyelv-nélküliségének bánatát — amikor megkínnyozta ezeket inponderabilitásnak, ezeknek a mindenkiel veleszületett, a lényével egybeforrott kincseknek, a mese nyelvén: az árnyékának hiányát, ezt a névvel emelt Schlemihl szót találta a legalkalmasabbnak arra, hogy megbújjon mögötte.

De érezhette azt is, hogy az ő egyéni sorsa, általános sors, tömeges nyavalyja a zsidóknál. Nekik, ó, a szegények, valamennyiüknek meghasonlott a lelke, valamennyiük gyökereit vesztett lélek és a kényeszerű nagy keresésben új talaj, új közösség után, gyakran megesik velük, hogy nem is a mesebeli, sohasem ki nem ürülő pénzszáért, hanem néhány huncut krajcárért, darabka száraz kenyérért eladják az árnyékukat — a multjukat, a lelküket. Eppen ezért a zsidó Schlemihl név a legodább egy ilyen árnyék, egy ilyen lélekvesztés meséjének élére.

Natonek pompásan érzékelteti velünk az egyéni és a zsidó bajok egybefonódását a Peter Schlemihl meséjén dolgozgatva, gondolkodó Chamisso lelkében. A zsidó probléma megoldási módjait két barátjának példája által ismeri meg. Az egyik, Hiltzig, a németiséghez igyekszik hozzásimulni és sok megalapulás és megalapulás árán be is evet a kereszténység, majd a vegyesházasság révén. A másik, dr. Spazier, a Párisba ekerült divatos orvos, a kozmopolita változata a zsidóságból menekülő zsidónak. Tertium non datur. A harmadik variációval, a zsidóságukhoz hű maradt zsidókkal, akik akkoriban egyesegedül a régivágásu, mai szóval: az ortodox zsidók körében voltak fellelhetők, természetesen nem eshetett találkozása a porosz királyi hadnagynak, aki Chamisso a pályája elején volt.

A regény vége felé, sok bölcs disputa után, amiknek a zsidósors a tárgykör, a költő iskolás fia felteszi a kérdést: Igaz-e hogy Schlemihl zsidó volt? A professzor legalább ennek minősítette az iskolában. A költő apa „nem tudom”-mal felel a kérdésre. (Ez a bizonytalan válasz az Arany János tudta a fenéjére emlékeztet, amit a Lehr Albert-féle Toldi magyarázat „Jól tudta Arany János” kezdésű fellengzése mellé irt.) De aztán hozzátesszi: Anyai bizonyos, hogy a zsidó és a Schlemihl a hovágy és az ősemberi fájdalom megtestesítője. A szenvedőket tisztelni és kimélni kell. A legtöbb kiméltre szoruló lény pedig ebben a közönséges és nyers világban az idegen.

Majd így folytatja: Zsidónak lenni, nem szegény, sőt nem is olyan rossz, de amint látom és hallom: súlyos dolog. Szegény csak egy valami: az embertelenség.

A regény, a címéhez híven, főképpen ama részletével foglalkozik a Chamisso életének, amelyek ennek a költőnek Schlemihl, szerencsétlen-flótási és kéthaltézes voltát tükrözik. A révbefutása után szük-

szavabb lesz Natonek és a regénye vázlatja zsugorodik a korábbi nagy részletességgel összemérve. Amíg Chamisso ide-oda hányódik Páris, Hemein és Berlin között, ameddig balul üt ki minden próbálkozás, ameddig reszkető, megtépett lélekkel keresi az igazi hazáját, az igazi anyanyelvét — jóformán minden léptét nyomon kíséri Natonek. Amikor azonban a siker, a hivatalos elismerések, a királyi audienciák az akadémiai titulus — Chamisso botanikus és kitünő nyelvész is volt — kezdenek feleje sugározni, amikor már az iskolames-terek is kiállítják részére a bizonyítványt, hogy német költő — egyszerűen megcsapjan a Natonek érdeklődése a hőse iránt. A Schlemihl szót is valahogyan máskép-

pen értelmezi Natonek, mint ahogyan általában szokásos. Mig Tendlau zsidó közmondás-gyűjteménye így ír róla: Ha kása hull az égből, a Schlemihlnek nincsen hozzá kanala. Ha a hátára esik, akkor is betöri az orrát. Vagyis igazi istenverte szerencsétlent lát benne. Addig Natonek szerint inkább csak ügyetlen, nem életrelvő, erősen naiv ember, akit azonban az Uristen megóv minden nagyobb bajtól. Sőt a végén minden baj jóra fordul.

A Natonek meglátásában Chamisso is efféle, Isten különös kegyelmében álló csupa-szív, csupa-lélek ember, akit az élete végénél csendes boldogsága bőségesen kárpótol az első negyven évének hányatásaiért. (g. s.)

Károly király október végén Prágába utazik

Bucuresti, október 14. A ma reggeli lapok szerint Károly király Mihály vajda kíséretében október végén Prágába utazik a cseh-szlovák nemzeti ünnepre. Az uralkodó néhány napot marad Prágában. Látogatásának részleteit Seba bucaresti cseh követ dolgozta ki részleteiben. A Wilson pályaudvaron. Benes elnök fogja fogadni az uralkodót, akit a prágai királyi kastélyban szállásolnak el kísé-

tével együtt. Másnap a király fel fogja keresni Masaryk elnök lány-i kastélyában, este a nemzeti színház díszelőadásán vesz részt. Harmadnap meglátogatja a milevecei katonai tábor Prága közelében, majd ellátogat Brnoba és Bratislavába. Negyedik nap kirándul a Tátrába és vadászaton vesz részt. Az uralkodó kíséretében lesz Victor Antonescu, Seba cseh követ és Urdareanu tábornok.

Az east-endi antiszemita zavargások ügye az angol minisztertanács előtt

Mcstey bejelentette, hogy híveinek élén átvonul az east-endi zsidó-negyedben. Nagy riadalom a londoni zsidó-negyedben. Sir John Simon az egyenruhák viselésének betiltását javasolta

Az angol szakszervezetek elnöke sztrájkjal fenyegetőzik, ha a kormány nem fekezi meg a fasisztákat

London, október 14. (Rador.) Sir Oswald Mosley, az angol fasiszták, vezére közölte a rendőrséggel, hogy ma este híveinek élén menetoszlophoz átvonul a főváros szegény-negyedébe, amelyeket főleg zsidók laknak. A hatóságok azonnal megtették a rend-fenntartó intézkedéseket.

A Daily Herald foglalkozva az East-endi eseményekkel, megállapítja, hogy a fasiszták az East-endben első fájdalmas sikerüket aratták. Mielőtt a fasiszták betették lábukat ebbe a negyedbe, a lakosság nyugalomban és békében élt ott. Attól kezdve naponta adódnak zavargások és a zsidó lakosság állandó félelemben és szenvedésben él. Bolondság lenne ezt a bolond-gombát ki nem irtani a lehető legrövidebb idő alatt.

Egyidejű londoni jelentés szerint Ernest Bevin, a trade-unionok elnöke táviratot intézett Baldwinhoz, amelyben felhívja a kormány figyelmét a fasiszta provokációkra. Aggudalommal állapítja meg, mi-

lyen veszélyt jelentenek a fasiszta agitációk. Az East-endben folytatódna a zavargások. Ha a kormány szabadjára engedi a fasiszta agitációkat, a munkásság ipari sztrájkot fog proklamálni és így az ipari élet komoly megzavarásától lehet tartani. Az unió felkéri a kormányt, tegyen azonnali intézkedéseket a békés polgárok élete és vagyona megvédése érdekében.

Ujabb londoni jelentés szerint a kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyen többek között a fasiszták east-endi tevékenységével is foglalkozott. Sir John Simon jelentést terjesztett elő és javasolta a „politikai” egyenruhák viselésének betiltását.

London, október 14. (Rador.) Az angol ingatlambiztosító intézetek az East-endben az utóbbi napokban előfordult zavargások miatt elhatározták, hogy az ottani házakat csak magasabb díjszabás mellett biztosítják.

Dr. Dan Parten lett a cluji ipari és kereskedelmi kamara elnöke

Az ipari szekció élére Munteanu Jenő vezérigazgatót választották meg, a kereskedelmi szekció elnöke dr. Borbély István lett

Cluj, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délután öt órakor ünnepélyes keretek között zajlott le a cluji ipari és kereskedelmi kamara tisztújító közgyűlése, ami az iparkamara életében két éve tartó időközi állapotnak vetett véget. A törvényes rendelkezéseket Decusara törvényesítési tanácselnök közölte a szép számban egybegyűlt tanácsagokkal, majd Csuka törvényesítési jegyző olvasta fel az ipari és kereskedelmi kamarai választások során többséget kapott listákat. Ezután dr. Comsa Ionel javaslatára a tisztújító közgyűlés Munteanu Eugen mérnököt, a városi villamosmű igazgatóját választotta meg korelnöknek. Munteanu megköszönte a megbízást, majd megemlékezett az időközi bizottság működéséről, mely olyan örökséget

hangzott hátra, hogy az új vezetőségnek csak a megjelölt irányvonalakon kell tovább folytatnia működését.

Ezután az elnökválasztás következett. A törvény előírásai szerint titkos választás folyt le, mely egyhangulag dr. Dan Parten eddigi időközi bizottsági elnököt választotta meg a kamara elnökévé.

Az elnöki programbeszéd

A nagy lelkesedéssel fogadott elnökválasztás után Dan Parten megtartotta székfoglalóját, melynek során előbb köszönetet mondott a bizalomért, ami egyrészt a mult teljesítményeit honorálja, másrészt a jövőre nézve ad biztatást. Ezután hét pontban foglalta össze elnöki programját. Elsősorban a takarékoskosságot kívánja a kamara életének egész

MÁJBETEGEK

SZÁMÁRA igen fontos, hogy a hashajtó a bélfalakra enyhén hasson. A LEOPILLS, kizárólag növényi anyagokból készült preparátum, a májbetegek ideális hashajtója!

LEOPILLS

Dobozokban 30 és 80 tablettát minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

vonalan megvalósítani. A kamara 1931 óta lényegesen csökkentette költségvetését. 1931-ben 40 millió lej volt a kiadások összege, amikor az új iparkamarai palota épült. 1932—33. költségvetési évben 10 millió 800 ezer, 1933—34-ben hétévmillió 200 ezer, 1934—35-ben 7 millió 100 ezer, 1935—36-ban 5 millió 500 ezer, 1936—37-ben pedig egymillió 600 ezerre csökkent a kamara kiadása. Szembeszáll azokkal a vádakkal, mintha a kamara kiszárlási költségei túl magasak lettek volna. Tüzetes vizsgálat után megállapítható, hogy Bucuresti és vidéki utakra az utolsó 30 hónapban havonta átlag 8000 lejt költöttek.

Rendes évi mintavásárokat Clujnak Szükséges menhelyet létesíteni elagott és szegénysorsu kereskedők és iparosok számára, ugyancsak az elnöki programhoz tartozik az iparos és kereskedő-tanonképzés tökéletesítése. Nagyon fontos tényező volna a város gazdasági életében a rendes évi mintavásár megrendezése, amelyet az időközi bizottság éppen ideiglenes jellege miatt nem valósíthatott meg. Az ipari és kereskedelmi kamara körzetében termelt árucikkekkel muzeumot kell létesíteni és meg kell teremteni az együttműködést nemcsak a belföldi, de a külföldi kamarákkal is. Ugyanakkor a különböző érdekszervezetekkel való együttműködés kiépítése is kívánatos. Statisztikai hivatalt kell létesíteni a kamarai körzet termékeiből és végül rendezni kell az uccai árusítást és a mezőgazdasági termékek forgalmahozatalának kérdését.

A jelenlévők lelkes ünnepélyben részesítettek az új elnöki programot, majd megválasztották az ipari szekció elnökéül Munteanu Eugent, a villamos-művek vezérigazgatóját, a kereskedelmi szekció elnökévé pedig dr. Borbély István bankigazgatót. Az ipari szekció elnöki tanácsagjává Diamant Izsó vezérigazgatót, a kereskedelmi szekcióba Pomonovicu Gligort választották.

A közgyűlésen részt vett dr. Dragan Nicolae polgármester is, akit a kamarai tanács tagok melegen ünnepeltek.

LEGUJABB SPORT

Ripensia—Venus 2:0 (2:0)

A mérkőzés után súlyosan megverték Pavlovicsot, a Ripensia kapuvédőjét.

Bucuresti, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Különbös megállapodás alapján, a későbbi időpontba kitűzött Ripensia—Venus labdarugómérkőzést mára hozták előre. A mérkőzést nyolcezer néző előtt a Ripensia csapata nyerte 2:0 (2:0) arányban. A csapatok közül az első félidőben a Ripensia volt a jobb, amely a 30. percben a 16-osról lött szabadrugásból Schwartz révén érte el első gólját, míg a 44. percben Dobay volt eredményes.

A második félidőben a Venus volt a többet támadó és a jobb, a Ripensia védelme azonban, annak dacára, hogy Bürger helyén tartalékkal szerepelt, kitűnően állt ellent a honti csapat ostromának és előnyét megtartotta. Bíró Vuia főhadnagy.

A mérkőzés végén a levonuló játékosok közül Pavlovicsot, a Ripensia kapuvédőjét, azon a címen, hogy a magyarok elleni válogatott mérkőzésen gyengén szerepelt, a bucaresti nézők egy csoportja olyan súlyosan bántalmazta, hogy kórházba kellett szállítani. Az eset sportkörökben érthető felháborodást keltett.

Az Északi Liga ligabizottsága szerdán este tartott ülésén megállapította azon játévezetők neveit, akik a C) liga vasárnapi fordulóján mérkőzéseket vezetnek. Eszerint a Satumaren délelőtti 11 órakor eldöntésre kerülő Barkochba—Vestul mérkőzés vezetésére Schmidt Kálmán oradeai bírót küldték ki.

Skócia—Németország 2:0. Londonból jelentik: Ma ötvenezer főnyi közönség előtt zajlott le a Skócia—Németország válogatott labdarugó mérkőzés, mely 2:0 (0:0) arányban a skótok győzelmével végződött.

SPORT

A zsidó sport a fejlődés útján

Átszervezés alatt a timisoarai Kadima

Timisoara, október 14. A timisoarai Kadima azon zsidó sportegyesületek közé tartozik, melynek vezetősége kerüli a kifelé való sürű, nagyhangú szereplést. Híven a város szolid, polgári elveit, az egyesület a belső megerősítés, a lassu, rendszeres, de annál biztosabb alapot nyújtó építőmunkában keresi az egyesület fejlesztését. Ennek ellenére az egyesület kitűnően ért a nagyobb szabású rendezvények alapos és eredményes megszervezéséhez is, amit az ezévi tavaszi országos tornaversenyvel bizonyított be, mely ünnepesen öt városból kilenc tornászcsapat jelent meg s mely nagyszabású ünnepségnek végig kifogástalan rendezésével a rendező Kadima a résztvevő egyesületek egyöntű elismerését vívta ki.

A Kadima — amelynek életében az utóbbi időkben csend állott be — újabban nagy fellendülésnek indult. Néhány kiváló, ambiciózus zsidó sportbarát kezdeményezésére megalakította turisztikai szakosztályát, melynek néhány hó leforgása alatt immár közel 100 tagja van. Több, kitűnően sikerült kirándulás után a szakosztály most fog rendszeres előadásokat tartani tagjai részére. Megalakította továbbá a régen sikerrel működő férficsapat mellé az egyesület női tornászcsapatát is, mely máris körülbelül 30 tagot számlál.

Szép eredménnyel kezd működni az egyesület futballcsapata is. Ezt a szakosztályt az egyesület tiszta amatőr alapra helyezte, úgyhogy az egyesület minden aktív futballistája ama tudattól áthatva száll sikra, hogy nemcsak az egyesület színeért, de annak elveit is, a zsidóságért, a zsidó sport és népzéletéért a sport terén. A csapat jelenleg a II. osztályban szerepel, de figyelembevve a timisoarai futballsport fejlettségét, a II. osztályban való szereplés felér legalább más városok I. osztályával. Az őszi szezonban a Kadima eddig minden mérkőzését megnyerte és csak rosszabb gólaránnyal áll a második helyen. Az egyesület a futballban is a tömegsportra helyezi a fősúlyt, a legszélesebb körű sportolási lehetőséget kívánja biztosítani a zsidó ifjúság számára. Igen örömdetes az ifjúsági futballisták nagy száma, szorgalma, ambíciója és tudásbeli készsége. Az egyesület aktív futballistáinak száma megközelíti az ötvenet. Jól működik az egyesület tornászcsapata is, az egyesület régi, szakképzett edzőjének vezetése mellett.

A fentiekben kívül az egyesületnek tenisz-, asztalitenisz-, box- és sakkszakosztálya van. Az egyesület aktív sportoló tagjainak száma ma közel négyszáz és e tekintetben vezető helyen áll a város sportéletében.

A Makkabi szellemet az egyesület most kezdte tagjaiba átplántálni. Ugy a cionista szellemben való nevelés, mint a hebraizáció ma már nélkülözhetetlen szempontjából az egyesület a téli folyamán előadások megtartását vette tervbe.

Az egyesület tisztában van azzal, hogy még számos fogyatékos és hiba vár javításra, hogy még nem tette meg száz százalékosan kötelességét a város zsidó sportéletével szemben (viszont a zsidóság sem a Kadimával szemben), de épp ezért meg nem szűnő kitérővel, ambícióval és szívóssággal fog a jövőben is dolgozni azért, hogy a város zsidó társadalmának igényeit minden tekintetben kielégítse, elismerését, támogatását megnyerje, de főleg tagjait a megkívánt zsidó szellemben, a mai időknek megfelelőleg, teljes értékű öntudatos zsidókká nevelje.

Az oradeai Makkabi
hasonlóképpen az egyesület radikális átszervezését határozta el. Ennek első lépése volt, hogy a vezetőség a Piața Regina Maria 2 szám alatt Otthon-helyiséget bérelt, amely a centruma lesz az oradeai zsidó sportmozgalomnak. Az Otthonban fognak lebonyolítás nyerni az egyesület kulturális és szórakoztató rendezvényei. A Makkabi a továbbiakban elhatározta tornászcsapata átszervezését, amelyben a fősúlyt az általános tömegtestnevelésre helyezi, de halaszthatatlanul kiemelte a gyermekcsoport megalakítását. A tornászcsapály vezetését — amely az egyesület főaktivitását fogja a Makkabi Világ-szövetség programja alapján végezni, az egyesület vezetőségének szorgos ellenőrzése mellett Varga Jenő, az ismert tornaoktató fogja ellátni.

A satumarei Barkochba
vezetésében az utóbbi időben örömdetes változások következtek be. Az egyesület vezetősége igen lelkes, kitűnő zsidó sportemberrel lett gazdagabb dr Burger, az ismert teniszező személyében, aki teljesen át van hatva a Makkabi szellemtől és elvállalta az egyesületnek Makkabi szellemben való áthangolását.

Burger dr vezetése mellett szíkebbköri vezetőség fáradozik a tornászcsapály megalakításával, amely az egyesület főaktivitását fogja képezni. A tornászcsapály vezetősége most keresnek alkalmas, hozzáértő személyt. Valószínű, hogy egyik ottmüködő tornatanár fogja ezt a szerepet a Burger dr személyes, állandó ellenőrzése és kiegészítő oktatása mellett ellátni. A jelek szerint a Barkochba Burger dr lelkes tevékenysége mellett rövidesen az országgrész élen levő zsidó sportegyesületek közé lesz sorolható.

URÁNIA MOZGÓ

Általános közkívánatra:

KATI főszerepben: **Gaál Franci**
A szezon egyik legjobb filmje!

SZÍNHÁZ-FILM

Heltai Jenő A néma levente péntek esti jubilaris előadásán

Zsufolt ház fogja ünnepelni péntek este Heltai Jenőt, a magyar drámaírás büszkeségét, aki személyes jelenlétével tiszteli meg remek vigjátékának, A néma levente 25-ik előadását. A színház ezüst báborkoszuval kedveskedik az illusztris szerzőnek, majd az előadás után társas vacsorán látja vendégül.

Heltai Jenővel együtt több prominens

író és újságíró érkezik A néma levente jubileumára. A vigjátékot Kádár Imre forgószínpadra rendezte át, a főszerepeket Fényes Alice, Harmaih Jolán, Stefanidesz Ii, Czoppán Flóri, Wojticzky Elvira, Báza Éva, Kovács György, Tompa Sándor, Borovszky Oszkár, Tóth Elek, Nagy István, Csóka József alakítja.

Szent Johanna ma, csütörtökön este

Az évad nagy művészi eseménye, Shaw Szent Johannája, csütörtök este szerepel

újra a színház műsorán. A címszerepet természetesen most is Fényes Alice alakítja.

Csárdás

Nyugodtan elmondható, hogy ami ölet, vidámság, kiállításbeli fényűzés, toalett, tánc és az operettek egyéb fűszere csak elképzelhető, az mind egyesülni fog szombat este a Csárdás bemutató előadásán. Olyan szerzők, mint Szilágyi László és Buday Dénes, o van rendező, mint Gróf László, olyan színészek, mint Solymosán

Magda, Sándor Stefi, Jeney János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Borovszky Oszkár fognak össze a közönség szórakoztatására. Rajnai és Kudelász szobbnél-sebb új díszleteket készítenek. Tebán János 14 új táncot tanított be. A cigányrajkok zenekara külön attrakciója a Csárdás cluji bemutatójának.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök fél 9: Szent Johanna. (Hatodszor.) Péntek fél 9: A néma levente. (Ünnepi előadás a világhírű szerző jelenlétében, a páratlan sikerű vigjáték 25-ik jubilaris előadása.)

Szombat d. u. 4: Szent Johanna. (Ifjúsági előadás kizárólag az iskolák részére. Hetedszer.)

Este 9: Csárdás. (Az operettszezon legnagyobb sikere! Szilágyi László és Buday Dénes már eddig is több mint 100 előadás megért ragyogó operettje. Rendező: Gróf László. A főszerepekben Solymosán Magda, Sándor Stefi, Jeney János, Tompa Sándor, Borovszky Oszkár, Csóka József, Fülöp Sándor, Tebán János és a tánckar 14 új táncszáma. Teljesen új, ragyogó díszletekkel. Premier bérlet 6. sz.)

Vasárnap d. e. 11: Érettség. (33-adszor. Olcsó helyárak.)
D. u. 3: Tanase revütársulatának előadása.
D. u. 6: Csárdás. (Másodszer.)
Este 9: Tanase revütársulatának előadása.
Hétfő fél 9: Csárdás. (Rendes bérlet 6. sz.)
Kedden és a következő napokon: Csárdás.

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, október 16: André Chenier. (Emil Marinescu tenorral).
Szombat, október 17: Traviata. (Iskolai matiné).
Vasárnap, október 18 (este): Carmen. (Emil Marinescu tenorral).
Hétfő, október 19: Denevér. (Uránia Ba-

descu szopránnal és Dinu Badescu tenorral).

Szerda, október 21: Borgia. (Nanu szopránnal és Dinu Badescu tenorral).
Péntek, október 23: A berlini Kamarazenekar hangversenye.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, csütörtökön utoljára: A tavasz ébredése. Simona Simon és Jean Pierre Aumont.
Holnap, péntektől: Gulliver a törpek országában. Mindenki filmje, szegény, gazdag, kicsi, nagy meg kell néznie. Szovjet film-alkotás. Magyar feliratok! Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor. Műsor előtt legújabb Fox világhírű és „Romániai aktualitások”.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film = 1 helyárral. I. Szárnyas titánok. Báró Richthofen, a levegő hősnének drámája. W. Baxter, Conohita Montenegro, II. Vájlunk el. Különleges vigjáték. Genger Rogers-sel és Fred Astaire-vel, kik bemutatják a legújabb táncot, a Continental. III. Journal. Mindhárom film román-magyar felirású. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

A legkitűnőbb, legolcsóbb, legizlésebb vegetárius ételek, valamint legfrissebb cukrászsütemények, gesztenyepüré, disztorta, teasütemények ADLER-nél kaphatók. Regele Ferdinand 22, I. emelet, balra.

Egy boldog nő eredeti levele

„Tisztelt Gyógyszerész ur! Nálam talán senki sem szenvedett borzasztóbban ideges gyomorbaiban, már meguntam az orvosokhoz való járást, nem is tartottak betegnek és én pokolian szenvedtem, nem volt egy jó percem, míg a Gastro D. meghozta a gyógyulást, nem is merem leírni, mert az csoda lenne. De gyomrom nyugodt, jól esik amit eszem, élmélygéseim elmúltak. Még ha minden évben meg kell ismételnem a kúrát, szívesen teszem. Most leányomnak, ki Thorma festőművész felesége és szintén ebben a borzasztó bajban szenved, ajánlom a szert és kérek címre egy liveg Gastro D.-t küldeni. Kiss Ernőné, Diosig. Jud. Bihar.”

Ehhez a levélhez semmi kommentár nem szükséges.
Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbeliyleg mellékelve van.

Héber, német oktatás ugy kezdőknek, min felnötteknek. Bárhova megyek próbára díjtalanul. Cim a kiadóban.

Idősebb tanító, kitűnő tanerő, jó szisztemával Ivre és Chimis Raschi, valamint Misch-najesz tanításra ajánlkozik. Hitközségbe esetleg házi tanítónak is. Cim a kiadóban.

Egyetemi hallgató nő vállalja szerény feltételek mellett középiskolai, elemi iskolai tanulók oktatását, esetleg ellátásért is. Perfekt román, magyar, francia. Megkeresések „Gyakorlott instruktor” jellegű kiadóba.

Ha gyermekei mellé nevelő kell, Korrepetitor keres, vizsgára akarja előkészíteni, ha ön meg akar tanulni jól németül, Ha perfect francia, héber, román, angol, olasz nyelvtanítót keres, ha gyermekét be akarja vezetetni a vallási tudományokba, saját érdekében forduljon a Zsidó Diáksegélyező Elnökségéhez, Str. N. Filipescu 6 (telefon 7.75), ahol az egyetemi hallgatók egyéniségének és szak-képzettségének teljes ismerete alapján ajánlanak önnek megbízható munkaeort.

Tökéletes német, román, magyar nyelvtudással sokoldalú zsidó nevelő nő vállalja elemi iskolás és óvodás gyermekek tanítását is, azonnali állást keres, vidékre is megy. Ajánlatokat „Megbízható” jellegű kiadóba.

Szörmek dús választékban. Bundák készítése, javítását legolcsóbban vállalom. Gallérozások a legújabb bécsi modellek szerint készítenek. Bixenspaner szörmeszalom Regele Ferdinand 3, szembe a kapuval emeleten.

Csillár, csőfogás a készítőnél. Grünwald Jakab fémpari üzeme C. Decebal 23.

A legizlésebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Aiudi Maar-féle prima gyümölcsfák egyedül nálam szerezhetők be és jegyezhetők elő. Teljes orgonák, diszfák, diszbokrok, kétéves rózsafák. Grieger, Regele Carol 37—39.

Our Salom parcella eladó. Schwartz Géza. Resița.

Jó bánásmódban részesülne egy jobb mindenes házilány kéttágu izraelita családnál. Állás eisején elfoglalható. Sándor, Calea Traian 84.

Garanciaképes volt kereskedő utazó, rak-tárnoki vagy egyéb állást keres szerény igényekkel. Szives megkereséseket „Lelkiismeretes” jellegű alatt e lap továbbít.

28 éves építészmérnök nőül venne egy hozzá illő urleányt 500.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

HIR

Nagy kiállítás vásár
október 15-17-ig
10%-os kedvezmény a Nagy kedvezmények a ingyenes

Hazaértek a mány tagjai. Bucuresti a fővárosba érkeztek jai, akik résztvettek fejezésén. Az uralkodó malban Chitilal érinte

— És és hó. Bucu szágban egyes helyek havazik. Fágárasban hegyekben bőségesen ken tavaszi időjárás haianal (Dolj megye) fűzfák.

Örvény II

— Katasztrófák na Behna mellett csatorna busz. Huszonkét utas egy 40 utassal zsufolt egy autóval és felborult utas szennéeggett, könnyebben megsebesített szerint Signijor kikötő utasszállító hajó. Né csak tizenötöt sikerült áldozatainak száma v

— Az arabört elemu ság, mint gyulladáso és pattanások, amely következtében támad „Ferenc József” kesz regelenként 1/2 pe tünnek. Az orvosok a

— Pénzbeszedők fo adókat. A rengeteg amely különösen az u sze és amelynek hián zott a város kasszáj rén módosításra kész Ezzel kapcsolatban dr. Baba városi adófő hogy az új költségve szedők fognak járni fogják inkasszálni a rendszer szerint ugy sára van bizva, ki városi adóját. hátralékok és a gárok sokszor nem hanem lustaságból, v gatják az adó befiz kásukra fognak be dök. Ez könnyítés polgárra is jó és a v aztán biztosan csökkl ralékok.

BUN SZŐ

a legújabb diva

WEISZ Golya

— Itélet a lisszab ben. Lisszabonból vnyészek itéletet hi zendülésbe kevert 9. lük 25-öt 6—6 évi 10-től 17 évig terje tották vagy deportá matróz ügyében kés

HIREK

Nagy kiállítás és őszi vásár ORADEAN
a Kereskedelmi Csarnokban
október 17—25-ig
50%-os kedvezmény a CFR összes vonalain.
Nagy kedvezmények az autobuszokon. Értékes ingyenes tombola.

— **Hazaérkeztek a hadgyakorlatról a kormány tagjai.** Bucurestiből jelentik: Ma reggel a fővárosba érkeztek a kormány összes tagjai, akik résztvettek a hadgyakorlatok befejezésén. Az uralkodó különvonata ma hajnalban Chitila érintette utban Sinaia felé.

— **Eső és hó.** Bucurestiből jelentik: Az országban egyes helyeken esik az eső, másutt havazik. Fágárasban hideg őszi eső esett, a hegyekben bőségesen havazott, a mezőségeken tavaszi időjárás uralkodik, például Strahinaián (Dolj megye) ismét kivirágoztak a füzfák.

Örvény!! Örvény!!

— **Katasztrófák napja.** Az alsóegyiptomi Behna mellett csatornába zuhant egy autobusz. Huszonkét utas meghalt. — Kártágóban egy 40 utasos szufolt autobusz összeütközött egy autóval és felborult. A motor felrobbant, öt utas szennéeggett, tíz súlyosan, a többi könnyebben megsebesült. — Manilla jelentés szerint Signijor kikötője előtt elsüllyedt egy utasszállító hajó. Negyvenkét utasa közül csak tizenötöt sikerült megmenteni. A tájfun áldozatainak száma velük 420-ra emelkedik.

— **Az arabért elcsufító számos tisztátalanság,** mint gyulladásoz pirosságok, pörpöcsés és pattanások, amelyek elégtelen emésztés következtében támadnak, a természetadta „Perene József” keserűviz használata által — reggelenként 1/2 pohárral — rövidesen eltűnnek. Az orvosok ajánlják.

— **Pénzbeszedők fogják behajtani a városi adókat.** A rengőtet városi adóhátralék, amely különösen az utóbbi években gyűlt össze és amelynek hiánya jelentősen mutakozott a város kasszájában, az adóbehajtás terén módosításra készítette a város vezetőit. Ezzel kapcsolatban beszélgetést folytattunk dr. Baba városi adófőnökkel, aki kijelentette, hogy az új költségvetési évben már pénzbeszedők fognak járni házról házra, akik be fogják inkasszálni a városi adókat. A mai rendszer szerint ugyanis az adófizető belátására van bízva, hogy mikor egyenlíti ki városi adóját. Így gyűltek aztán a hátralékok és a végrehajtások. A polgárok sokszor nem is pénzhiány miatt, hanem lustaságból, vagy idő híjján halasztgatják az adó befizetését. Most aztán a lakásokra fognak bekopogtatni a pénzbeszedők. Ez könnyítés bizonyos szempontból a polgárra is jó és a városkasszának is, mert így aztán biztosan csökkenni fognak az adóhátralékok.

BUNDÁT SZÖRMÉT
a legújabb divat szerint vásárolhat:
WEISZ ERNŐ
szőrmeszalon CLUJ,
Gólya-palota

— **Ítélet a lisszaboni matrólázadás ügyében.** Lisszabonból jelentik: A katonai törvényszék ítéletet hirdetett a szeptember 8-i zendülésbe kevert 91 matróláz ügyében. Közülük 25-öt 6—8 évi börtönrre ítélték, a többi 10-től 17 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtották vagy deportálásra ítélték. A többi 43 matróláz ügyében később hirdettek ítéletet.

— **Istentisztelet a neolog templomban** Öfelsége születésnapján. Október 16-án Öfelsége születésnapján délelőtt 11 órakor a Reg. Ferdinand uti neolog templomban hálaadó istentiszteletet tartanak.

— **A Park-szálló kettős öngyilkosság** perének folytatása a törvényszéken. A múlt év őszén történt, hogy a Park-szállóban szobát bérelt egy fiatal pár. Amikor néhány óra múlva a takarítónő benyitott a szobájukba, a szoba új lakói vértől borítva feküdtek a földön. A mentők beszállították őket a klinikára, ahol a nő nemskóra meghalt, míg a fiatalember többheti kezelés után felépült. Mint később kiderült, az asszony Bányai Jenőné 32 éves, míg a fiatalember Hetmann János 22 éves katona. A fiatalember beleszeretett az asszonyba és emiatt állandó volt a háborúság a férj és a fiatal katona között. Emiatt határozta el, hogy öngyilkosok lesznek. A fiú előbb az asszony mellé dobta a kést, aztán magát sebesítette meg. A második szurás azonban célt tévesztett. A fiatal katonát gyilkosságért felelősségre vonta a clujai hadbírósg, ahol két esztendei börtönrre ítélték. A férj, Bányai Jenő azonban utóbb még súlyos testi sértésért is feljelentette Hetmann az ügyészségen. A clujai törvényszék máodik szekcióján tegnap tárgyalta a gyilkossági per epilógusát. A védő azzal érvelt, hogy a fiatalember már megkapta büntetését a hadbírósgon, így hát nem vonható újból felelősségre. A törvényszéki tanács azonban elrendelte a hadbírósgai periratok csatolását és ezúttal a tárgyalást február elsejére halasztotta.

Filmek filmje az Örvény!!

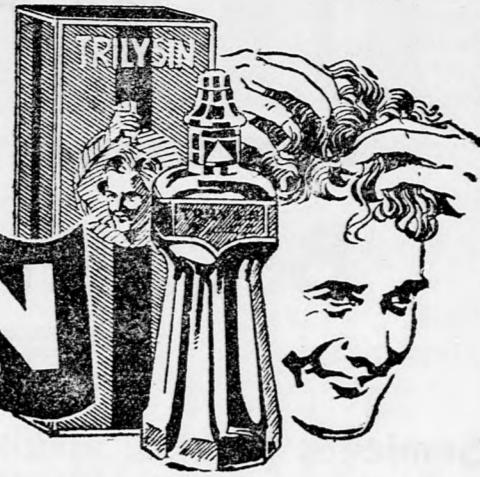
— **Világkongresszusi beszámoló.** A Zsidó Diákszegélyző rendezésében a Világkongresszus ardeali delegátusai, külön az ifjúság részére f. hó 19-én, hétfőn este 9 órai kezdettel, a Salom Club helyiségében kongresszusi beszámolót tartanak. A rendezőség ezúton hívja meg Cluj zsidó ifjúságát a Diákszegélyző kongresszusi estjére, ahol az előadók a kongresszus speciális ifjúsági feladatkörével fognak foglalkozni.

— **Héber, jiddis, román zsebszótár.** (Milonkisz ivri, idi, román). Tetszetős formátumu héber, jiddis, román zsebszótár jelent meg a napokban a chisneui „Bialik” könyvkereskedés kiadásában. Az izlésesen kiállított zsebszótár főleg azok számára pótolhatatlan, akik Palesztinába készülnek és rövid idő alatt, könnyű módszerrel akarják elsajátítani azt a héber szókincset, mely a palesztinai mindennapi életben nélkülözhetetlen. Az áleltől a táv betűig a mindennapi életben előforduló fogalmak héber kifejezését tartalmazza a zsebszótár. Főleg azokat a szavakat, melyek a praktikus életben fordulnak elő. A szöveg pontosza van és így azok számára is használható, akik a pontosatlan héber írást nem tudják elolvasni. A kitűnően összeállított zsebszótárt, melynek részletesebb méltatására még visszatérünk. L. Balcán és H. Warhaft, a basarabiai „Jabne” héber gimnázium igazgatója állították össze és dr. P. Balcán szerkesztette. A zsebszótár megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál is. **Ara 40 lej.**

TÉNY, HOGY

a tudomány nem találta szert, hogy újra haj nőjjön, ha az egyszer kihullott. De talált olyan szert, amely megakadályozza a hajhullást. Ez a szer a **TRILYSIN**, a tudományos készítmény, amely megerősíti a hajhagymákat és azokat megfelelő táplálékkal látja el.

TRILYSIN

— **Haldoklik Valaori államtitkár.** Bucurestiből jelentik: Valaori közoktatásügyi államtitkár állapota reménytelen. Tegnap este elvesztette öntudatát.

— **A transzilvániai megyefőnökök értekezlete a clujai prefekturán.** Szarda délelőtt 12 órakor a clujai prefekturán megbeszélésre ültek össze az ország valamennyi megyéjének prefektusai. Az ülést Lapedatu miniszter vezette be, majd a megyék közös adminisztrációs ügyeinek rendezését tárgyalták meg.

— **Időprognózis:** Előbb csökkenő, majd emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, keleten kisebb csapadék, enyhe szél, csökkenő hőmérséklet, éjjel fagy.

— **Az idegenellenőrző szolgálat új vezetője.** Bucurestiből jelentik: Aurel Ghinea, a cernauti rendőrség kvesztortát megbízták az országos idegenellenőrző szolgálat vezetésével.

Hangosfilm történelmében egy határhó az ÖRVÉNY!

— **Október 21-én új tárgyalás indul a francia hitellezőkkel.** Bucurestiből jelentik: Október 21-én Párizsban új tárgyalásokat kezdenek a román járadékutalajdonosokkal új egyezmény kötése érdekében, — írja a Viitorul.

— **Ehesek vagy fáradtak vagyunk?** New-Yorkból jelentik: Haggard és Greenberg, a Yale egyetem tanárai, a „munka-fáradtságot” tanulmányozták. Arra a megállapításra jutottak, hogy a fáradtságérzést a legtöbb esetben nem valódi fáradtság, hanem éhség okozza. A két tudós szerint nem elég, ha az ember háromszor eszik napjában, amint ez általánosan szokás. Napjában ötször-hatszor kell táplálkoznunk. Ez nem jelenti azt, hogy az egy nap alatt felvett táplálék mennyiségét növelni kell, csak több részre kell osztani. Haggard és Greenberg megállapította, hogy minél többször eszik napjában egy munkás, annál nagyobb a munkateljesítménye. A két amerikai tudós azt ajánlja a munkaadóknak, hogy délelőtt és délután adjanak uzsonnát alkalmazottaiknak. Az uzsonna ára bőségesen megtérül a fokozott munkateljesítmény következtében.

— **Felhívás.** Felkérjük az összes meglévő és alakulásban levő zsidó dalárda- zene- és kulturegyesületeket, hogy címeiket közölni sziveskedjenek: A timisoarai „Hazamir” Dal- és Kulturegyesület nevében a Hazamir, országos kulturközösség előkészítő bizottsága. Timisoara, II. Str. Dragasani 2.

— **Az osztrák Heimatschutz polgári alakulatait is feloszlatták.** Bécsből jelentik: Schuschnigg kancellár proklamációt tett közzé, amelyben köztudomásra hozza a rohamalakulatok feloszlását. Most a Heimatschutz polgári alakulatainak feloszlását várják.

— **147 skarlátbeteg Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: A tanév kezdetével egyidejűleg a vörheny járványa egyre jobban terjed. Bucurestiben egyedül 147 megbetegedést jelentettek be.

— **A kisanant vasuti szakértőinek értekezlete befejezte munkáját.** Bucurestiből jelentik: A kisanant vasuti szakértőinek értekezlete befejezte munkálatait. Különböző kérdésekben megegyezés jött létre, mint például a vámformalítások egységesítése ügyében. 1937 februárjában újabb értekezletet tartanak.

Kísérje figyelemmel az e hasábon megjelenő külföldi kritikákat az ÖRVÉNY-ről!

— **Két szélhámós álhirlapírórt tartóztattak le Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Bucurestiben ma letartóztattak Marius Visan és Vladimir Stefanenco szélhámósokat, akik hamis okmányok felhasználásával ujságríróknak adták ki magukat és több egyéntől nagyobb pénzeket csaltak ki.

— **A Montessori óvodában** (Str. Elisabeta 10 vezetőjén: Hamburg Szerén) a tanítás október 15-én kezdődik.

Elegáns Szép Olcsó
Az ujjonnan megnyílt
„FEMINA”
Női, leányka téli és átmeneti kabátok, valamint eszkluzív szövetek nagy választékban.
CLUJ, Str. Memorandului 1.

— **Betiltották az angol fasiszták két gyűlését.** Londonból jelentik: A hatóságok betiltották az angol fasiszták két gyűlését, hogy „a rend megzavarását megakadályozzák”.

— **A forgalmi adótörvény, a bizományi szerződésről szóló törvény** magyarul Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj Memorandumai 24. Ara 60, ill. 50 lej. Vidékre 10 lejjel több. (bélyegben).

— **SS-halálfejszövetségek.** A Deutsche Allgemeine Zeitung írja a következőket: „Az SS-halálfejszövetség, az a csapat, amely galérián halálfejet visel fekete alapon, nyitotta meg az aktív SS felvonulását a pártnapon. E csapat csendesen fejlődött ki a gyűjtőtáborok kemény szolgálatában, naponta szentöl-szemben áll az ellenségkel s tudja, milyen sötét hatalmak próbálkoznak újra meg újra a nemzeti szocializmus megtámadásával. A fiatal csapat az idén 2000 emberrel masirozott el a Führer előtt, kétszer olyan erővel, mint tavaly. Kimondhatatlan áldozatok árán keletkezett ez a csapat Németország különböző gyűjtőtáborainak kis őrségeiből. Ma már teljesértékű katonai és világméretű tagja a Fekete Csapatotestnek”.

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG. Nezzé meg SZEKELU és RETI bútorgyár r.t. állandó kiállítását
BUCURESTI TGMUREŞ
Trache Ionescu 4
UNIVERSITÁRII UNIVERSITĂŢII MEDICINALE ZOTTUNAT EREDETI RAZARINHAL

UJ KELET Legújabb hírek

Beck lengyel külügyminiszter fontos tanácskozása Párizsban

Semleges blokkot alakítanak Németország és Szovjet-Oroszország között Csehszlovákia, Románia, Lengyelország bevonásával? Hitler új rajnai erődítésekkel akar válaszolni Thorez strassbourgi beszédére?

A japán kormány határozottan cáfolja a német-japán titkos szerződés hírét

Párizs, október 14. (Rador). Beck lengyel külügyminiszter ma Párizsba érkezett, ahonnan egy napos tartózkodás után Varsóba utazik. Beck látogatásának magánjellege van, csupán Delbost keresi fel. Beck a Rivieráról jön, ahol pár napot pihent.

A fenti szűkszavú jelentéssel szemben világpolitikai körökben Beck párizsi látogatása újabb jele a Párizs és Varsó között megerősödött kapcsolatoknak. Egyben újabb jele annak is, hogy az Európa keletén jóideig főleg Moszkvára támaszkodó francia külpolitika fokozatos változást szenved. Ennek a változásnak az utóbbi időben több kétségtelen jelet lehetett látni. A franciák tovább is ragaszkodnak ugyan a szovjetországgal kötött megegyezéshez, de ennek támadó élet más irányú megegyezésekkel igyekeznek mindinkább letompítani. Az új irányzatnak első sorban Párizsban Londonhoz való szorosabb közeledése lehet az oka. Amíg Laval külpolitikája idején az Angliával való együttműködés gyakran vitássá vált, most a francia külpolitika legfőbb célját a mindenekelőtt való együttműködés képezi Angliával. Angol részről pedig feltétlenül szűkségesnek tartják a Párizs és Moszkva közötti szoros kapcsolatoknak bizonyos mértékű lazítását. Beck párizsi látogatása, pár héttel Ridz-Smigly tábornok látogatása után valószínűleg ezzel az újabb orientációval állhat kapcsolatban.

Valószínűleg ugyanennek az irányzatnak következményei lehetnek a csehszlovák külpolitikában az eddigi irányzattal szemben mutatkozó iránylati különbségek is. Hodzsa miniszterelnök lapja, a Venkov például beszámol arról, hogy Edennek Beck lengyel külügyminiszterrel folytatott tárgyalásain az angol külpolitika vezetője egy új egyezménytervezetről beszélt, mely semleges falat teremtene Németország és Szovjet-Oroszország között s amelyet Lengyelország, Csehszlovákia, Románia és Litvánia iránál alá. A megegyezés arra vonatkoznék, hogy háborús támadás esetén a négy állam nem engedné át területén a német csapatokat. A Hodzsa miniszterelnök közelálló lap a feltételezett kötelezettségvállalással kapcsolatban azt írja, hogy a németek felé irányuló védekezési front nem is volna elegendő, mert Csehszlovákia például éppen olyan kevésbé kívánatos az, hogy szovjetországi csapatok átvonulási területe legyen, mint amilyen kevésbé kívánatos, hogy német csapatok vonuljanak át rajta. „Csehszlovákia — állapítja meg Hodzsa miniszterelnök szövege — az érdekelletétek mai súlyos idejében nem építhet egyedül a szovjet szövetségre, amelynek végrehajtása olyan nehéz és olyan lassan keresztülvihető“.

Hitler tanácskozása a locarnói értekezleten való részvétel feltételeiről

A Havas távirati ügynökség foglalkozva a közeli barchtesgadeni értekezlettel, amelyen Hitler a nemzeti szocialista párt és a katonaság vezetőivel fog tanácskozni, felolvassa, majd a Londonba küldendő választ, amely a locarnói konferencián való részvétel feltételeit tartalmazza. Azt hiszik, hogy szóba kerül majd a strassbourgi kommunista miting ügye is, amire új rajnai erődítésekkel válaszolnának.

Egyébként kapcsolatban Németország demarsával, amely a Thorez kommunista képviselő strassbourgi beszédére vonatkozik, az Echo de Paris azt írja, hogy gyalázó beszé-

Orvosi Mérnök! Gyári

Minden német (25% redukió!), francia, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

dek tekintetében a németek többet tettek és lelkiismeretük biztosan nem hagyja nyugodni őket. Egy olyan demarsra, ami nem érinti közvetlenül, a francia kormánynak nincs oka magyarázatot adni, úgyhogy a Quai d'Orsay az incidenst lezártak tartják.

Ötszázmillió francia kölesönt kap Jugoszlávia

Párizsi jelentés szerint Jugoszlávia közelről ötszázmillió frankos francia kölesönt fog kapni, melyet a francia nehéziparnál — értsd hadiparnál — teljesítendő rendelések után folyósítanak.

Ugyancsak párizsi jelentés arról számol be, hogy a belga Rex-párt vezére, Degrelle, néhány napi tartózkodásra Párizsba akart utazni. A belga-francia határállomáson a francia rendőrség azonban nem engedte, hogy Degrelle francia területre lépjen, így a belga fasiztavézer kénytelen volt visszatérni Brüsszelbe. Hír szerint a Rex-párt az esetből diplomáciai bonyodalmat akar teremteni.

Varsó, október 14. (Rador). Lester danzigi

népszövetségi főbiztos visszaérkezett a szabad városba.

Egyidejű danzigi jelentés szerint a szabad város rendőrsége feloszlatta a szociáldemokrata pártot azonnal hatállyal.

Tokiói cáfolat a német-japán titkos szerződés ügyében

Tokió, október 14. (Rador). A japán kormány határozottan cáfolja a külföldi sajtó azon híreit, amelyek szerint Németország és Japán között titkos szerződés jött volna létre, amely a japán kormányt arra kötelezné, hogy tiltakozzon az angol kormánynál az angol-szovjet szerződés ellen.

Litvinov hosszabb szabadságra megy?

Párizs, október 14. Litvinov Genfben Párizsba érkezett. A Le Matin szerint Litvinov Karlsbadba akar menni gyógykezelésre. Különböző hírek keltek szárnyra arról, hogy Litvinov miért nem ment vissza Moszkvába és a Le Matin azt hiszi, lehetséges, hogy Litvinov hosszabb szabadságra megy, mint ahogy Csicserin is tette 1928-ban.

ROYAL slágermozgóban holnap, péntektől:

Gulliver a törpék országában

Mindenki filmje, szegény, gazdag, kicsi, nagy meg kell néznie. — Szovjet filmprodukción. Magyar feliratok! Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órákor. Műsor előtt legújabb Fox világ-híradó és „Romániai aktualitások“.

Ma, csütörtökön utólagja: A tavasz ébredés. Simone Simon és Jean Pierre Aumont.

Egyelőre nem megy a királyi vizsgálóbizottság Palesztinába

Hivatalos angol körök figyelmeztetik az arabokat, hogy ne tápláljanak illúziókat bizonyos megnevezett igéretkeiről. Az egész országban helyreállt a normális élet

London, október 14. (Rador). Hivatalos angol körökben felvetik a kérdést, hogy a palesztinai arabok sztrájkbeszűntetése nem-e féltreértésből származott. Péő, hogy

az arabok févhiteken élnek bizonyos engedmények felől, amelyeket az angol kormánytól követeltek,

így többek között hogy szüntessék be a zsidók bevándorlását. Lehetséges, hogy az arabok arra gondolnak, hogy az arab királyok bizonyos ígéreteket kaptak a londoni kormánytól, mely pedig hű maradt a sztrájk kezdetén is kefejezett politikájához, hogy semmi engedményt sem tesz az erőszaknak és nem is tárgyal az arabokkal, míg a rend teljesen teljesen helyre nem áll. *Megbízható körökben nem is hisznek abban, hogy a királyi vizsgálóbizottság, melynek az a megbízása, hogy a zavargások okairól jelentést készítsen, a közeljövőben Palesztinába menne.* Abban az esetben azonban, ha az arabok ilyen kiabrándulás után erőszakos magatartást vennének fel, egészen bizonyos, hogy a hatóságok rendkívül erélyes intézkedésekkel felelőnek.

A fenti szűkszavú Rador tudósítás sorai közül az a legmeglepőbb értesülés olvasható ki, hogy az angol vizsgálóbizottság egyelőre nem megy ki Palesztinába. Viszont az arab illúziókra tett célzások arra mutatnak, hogy a cionista közvéleményben legutóbb urrá lett optimizmus nem indokolatlan: Anglia nem utolsó sorban a zsidó közvélemény viágszerte megnyilvánuló nyomása miatt nem tesz engedményeket

az araboknak. Nem lehet azonban tudni azt, hogy a királyi bizottság elutasításának esetleges kisése azt is jelenti-e egyben, hogy az angol politika úgy tér vissza a zavargások előtti politikájához, mintha mi sem történt volna. Annyi azonban bizonyos, hogy a késő esti órákban érkezett jelentés hangulatából is ítélve, a cionista diplomácia sokkal kedvezőbb hangulatban veheti fel a harcot a cionizmust fenyegető veszélyekkel, mint ahogyan azt a zavargások súlyos heteiben hinn lehetett.

Jeruzsálem, október 14. Három napja már, hogy Palesztinában megszűnt az arabok általános sztrájkja és az egész országban megindult a normális gazdasági forgalom. Csak most tűnik ki, mily nyomasztó súllyal nehezedett az ország lakosságára a közel hathónapos sztrájk és mily megkönnyebbülést jelentett a lakosság minden rétegének a sztrájk megszüntetése. Tulajdonképpen az arabokat szűjtotta legmélyebben a sztrájk és a felszabadulás örömeivel fogadta az egész arab lakosság a munkabeszűntetés feloldását. A különböző távirati irodák palesztinai tudósítói jelentéseikben arról számolnak be, hogy Jeruzsálem és a többi városok uccáin valóságos ujjongás uralkodik, az utcák és a kávéházak örvendező emberektől zsufoltak és a sztrájk megszüntetésével a zavargások teljes likvidálása is megkezdődött.

A Reuter jelentése szerint a sztrájk megszűnése után az arab falvak lakói maguk gondoskodnak arról, hogy elejét vegyék minden újabb rendbontásnak és zavargásnak. Az utolsó 48 óra alatt mindössze két elszigetelt támadás történt zsidó

kolóniák ellen, de ez is megfiusult. Az elmúlt éjszaka néhány fegyverlövés hangzott el csupán az egész országban és napok kérdése a rend teljes helyreállítása.

A távirati irodák derülítő jelentését alátámasztja az a tény, hogy a palesztinai angol hatóságok lemondtak az ostromállapot életbeléptetéséről.

A kormány jelentős sikereket ért el

(Elsődali cikkünk folytatása)

amelyek 154 embert vesztek. A déli fronton Pannaroyat és Pueblo Nuevo del Terriblet hódították meg.

Cadizi zendülő jelentés szerint a zendülő csapatok bevonultak Ovidoba. (?) A hare most a főuccán folyik. A kormányerők elkeseredett ellenállást tanúsítanak.

Madridban a helyzet mind súlyosabbá válik. Igen sokan menekülnek Valenciába. Sígunya meghódítása után a zendülő haderők folytatták előnyomulásukat Guadalajára felé, Alcala de Henares irányában. A terrueli zendülő-helyőrség tegnap kitért és nagy kárt tett a kormánycsapatokban.

Mexicói csapatok harcolnak a kormányhaderők soraiban

Mexicói jelentés szerint jelenleg 240 mexicói harcol a spanyol frontokon, de eddig csak egy sebesült meg közülük. Rövidesen újabb mexicói csapatok indulnak Spanyolországba, hogy a kormány mellett harcoljanak.

London, október 14. (Rador). Az irországi katolikus püspökök elhatározták, hogy gyűjtést indítanak a spanyolországi katolikus lakosság számára, amely annyit szenvedett a polgárháború folytán.

Madrid, október 14. (Rador). A Havas jelentése szerint kormány milíciái ma elfoglalták a ovidói bolondokházát és Coredoria negyedét. A felkelőknek nagy veszteségeik voltak, Asturiában a kormányerőknek sikerült ellentánni a felkelő csapatoknak, amelyek Galicia felől érkeztek, hogy az Ovidobas ostromlottaknak segítséget nyújtsanak. Ezen a vidéken az utóbbi napok során a zendülők ezer embert vesztek.

A nemzetiek meghódították Siguenzát. Sok kormánypárti a város székesegyházába menekült, ahova magukkal vitték a jobboldali asszonyait és gyermekeit is. A nemzetiek rést akarnak ütni a templom falába, hogy meglepetésszerűen hatoljanak be oda, viszont a kormánycsapatok a templom tetejéről és harangtornyáról lönek.

Barcelona, október 14. (Rador). A munkásszervezetek uniója köz tudomásra hozta, hogy a mindkét nembeli összes munkásoknak mozgósítottaknak kell tekinteniök magukat és nem követelhetnek fizetésemelést. Nem kérhetnek különóradíjazást sem, amikor a fasizmus elleni védelem érdekében dolgoznak. Az élelmiszerek árát nem lehet külön engedély nélkül felemelni.

Táviratváltás Caballero és Kalinin között

Moszkva, október 14. A lapok közlik Largo Caballero spanyol miniszterelnök és Kalinin, a szovjet köztársaságok uniójának elnöke között lefolyt táviratváltást. Caballero távirata a következőképpen hangzik:

„A spanyol köztársaság kormánya és a spanyol munkásság nevében, mely az alkotmányos szabadságot védelmezi a felfegyverzett fasizmussal szemben, baráti üdvözlémet küldöm a Szovjetunió központi végrehajtó bizottságának és az ország munkásszervezeteinek.

Kalinin válasza a következőképpen hangzik:

„A szovjetunió kormánya és munkássága nevében köszönöm meleg üdvözléteit. Megragadom az alkalmat, hogy egyben a spanyol nép forradalmi kormányának hősiességét és bátorságát legőszintűbb szeretetteljesen kívánjuk megköszönni. A harc győzelemhez, mely a nép szabadságát és jogait szolgálja.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó S. T. nyomdája Cluj, Strada Baron X. Pop 13. Telefonszám: 8-81.

CENZURAT

Taxa post
gătită în
No. 22413/

18. Telefon:
Havonta 110J
5vre 600, 690
Távirat: Havot
Télevre 12, egészvövre
detések díjszabás az
„KELET“ az erdélyi és
társág egyetlen politikai
Cikkek utányomása
rás megjelölésével er

Megdöbbenő

Be
ka
a

Genfben, Pa

Brüsszel, október
felfordulással fenyegető
háború közvetlen ve
zetközi helyzet a tegn
döbbenő szenzációva
uttal olyan oldalról
volt várható.

Lipót belga király
kormány tegnap min
amelyen a király hos
és beszédében annak
goztatta, hogy Belgi
katonai rezsimjét a
helyzet miatt módosi
csak szankcionálása
részéről már régebbe
jelentőségű külpoliti
szerint

Belgium jelmonda
gal kötött katonai
jelent, hogy nem
sodik locarnói

Miután a miniszter
korlati kivételéhez k
nek látszik, hogy ma
cia-belga vezérkarok
Franciaország szö
szentul Belgium
szembenéznie a feny
liktussal.

Belgium jelmonda
gal kötött katonai
jelent, hogy nem
sodik locarnói

A Havas szerint
széde egy olyan h
nye, amely már rég
belga politikában é
ségében, amelyet n
tött el Németorszá
nai ereje folytán és
től tartott, hogy a
felfordulás Belgium
uj viágháboru vére

Ez a félelem ere
kormányban azt
Belgiumot elsz
met, illetőleg az
kodás veszélyek
gektől és hogy
belpolitikai érde
külpolitikát

Nagy
Párizsi jelentés
beszéde és annak
Párizsban érthető
ciót kellett. Minth
csak késő éjszaka
Varsóba, diplomáci
tartózkodással besz
behatóan tanulmár
kitételei milyen ki
gummal már előző
ciai egyezményekre